

Morten Fraas og Olav R. Spilling

# Innovasjonsselskap i Nordland

*Evaluering av næringshagene, forskningsparken og kunnskapsparkene i Nordland*



© NIFU STEP Studier av innovasjon, forskning og utdanning  
Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Arbeidsnotat 42/2006  
ISSN 1504-0887

For en presentasjon av NIFU STEPs øvrige utgivelser, se [www.nifustep.no](http://www.nifustep.no)

## Forord

Denne rapporten presenterer en evaluering av næringshagene, forskningsparken og kunnskapsparkene i Nordland, det vi her har kalt innovasjonsselskap. Evalueringen er gjennomført av NIFU STEP Studier av innovasjon, forskning og utdanning på oppdrag fra Nordland Fylkekommune. Evalueringen er gjennomført fra juni til november 2006.

Det langsiktige målet med etableringen av disse selskapene i Nordland er ”å bidra til kunnskapsbasert næringsutvikling og utvikling av mer robuste regioner” (fra anbudsinvitasjonen). En hovedoppgave i evalueringen har således vært å vurdere i hvilken grad selskapene har bidratt til en kunnskapsbasert næringsutvikling og utvikling av mer robuste regioner i Nordland.

Evalueringen har vært gjennomført i samarbeid mellom tre forskere ved NIFU-STEP. Forsker Morten Fraas har vært prosjektleder og har bidratt med gjennomføring av intervjuer, spørreundersøkelse og skriving av deler av rapporten. Seniorforsker Olav R. Spilling har bidratt med intervjuer samt hovedvekten av skrivingen av rapporten og forsker Trond Einar Pedersen har bidratt med noen intervjuer.

I arbeidet har vi fått mange gode kommentarer og innspill fra personer i de enkelte selskapene, næringsliv, organisasjoner og forvaltning i miljøene, men har også hatt jevnlig møter og kontakt med Nordland fylkeskommune og SIVA. Dette har vært til stor nytte for prosjektet, og vi retter en spesiell takk til alle disse personene.

Konklusjonene i rapporten er forfatternes og representers ikke nødvendigvis oppfatninger hos oppdragsgiver eller de enkelte miljøene som er evaluert.

Oslo 20. november 2006

Petter Aasen  
Direktør

Morten Fraas  
Prosjektleder



# Innhold

<b>Forord .....</b>	<b>1</b>
<b>Sammendrag.....</b>	<b>5</b>
<b>1 Innledning.....</b>	<b>9</b>
<b>2 Innovasjonssystemet i Nordland.....</b>	<b>11</b>
2.1 Innovasjonssystem .....	11
2.2 Nordlands innovasjonssystem.....	12
2.3 Innovasjonsselskapene .....	13
2.4 Innovasjonsselskapenes funksjoner .....	14
2.5 Infrastruktur for kunnskapsbasert næringsutvikling .....	15
<b>3 Nordlands strategi.....</b>	<b>17</b>
3.1 Langsiktige mål.....	17
3.2 Oversikt over selskapene .....	18
3.3 Engasjement i selskapene .....	19
<b>4 De enkelte selskapene .....</b>	<b>22</b>
4.1 Forskningsparken i Narvik.....	22
4.2 Kunnskapsparken i Bodø .....	22
4.3 Kunnskapsparken i Rana.....	22
4.4 Lofoten Næringshage.....	23
4.5 Næringshagen i Sandnessjøen.....	23
4.6 Saltdal Industri- og Næringshage.....	24
4.7 Schalthuset Inkubator og Glomfjord Industripark .....	24
4.8 Sør-Helgeland Næringshage .....	24
4.9 Fiskeriparken i Vesterålen .....	25
4.10 Oppsummering.....	25
<b>5 Leietakernes vurderinger .....</b>	<b>26</b>
5.1 Bedriftene.....	26
5.2 Utviklingsaktivitet.....	27
5.3 Betydning for leietakerne.....	28
5.4 Forbedringspotensialer.....	29
<b>6 Strategi for utvikling av innovasjonsnettverket.....</b>	<b>31</b>
6.1 Status for selskapene.....	31
6.2 Konseptutvikling.....	32
6.3 Eiendomsfunksjonen.....	33
6.4 Utviklingsfunksjonen .....	34
6.5 Regional organisering .....	35
<b>Vedlegg: Oversikt over innovasjonsselskapene .....</b>	<b>39</b>
Forskningsparken i Narvik (FPN).....	40
Kunnskapsparken i Bodø (KPB).....	42
Kunnskapsparken i Rana (KPR) .....	44
Lofoten Næringshage AS (LNH).....	46
Næringshagen i Sandnessjøen (NHIS).....	48
Saltdal Industri- og Næringshage AS (Saltin) .....	50
Schalthuset Inkubator, Glomfjord Industripark .....	52
Sør-Helgeland Næringshage (SHNH).....	54
Vesterålen Fiskeripark AS (VFP) .....	56





## Sammendrag

På oppdrag fra Nordland fylkeskommune har NIFU STEP gjennomført en evaluering av næringshagene, forskningsparken og kunnskapsparkene i Nordland, det vi her betegner som innovasjonsselskap. En hovedoppgave i evalueringen har vært å vurdere hvordan disse selskapene har bidratt til kunnskapsbasert næringsutvikling og utvikling av mer robuste regioner i Nordland og om de resultater de enkelte enhetene oppnår står i et rimelig forhold til de ressursene som det offentlige bruker på dem.

Den infrastrukturen som er utviklet i fylket for å støtte opp om innovasjon og entreprenørskap, og som fylkeskommunen selv gir støtte til, har hittil dreid seg om følgende selskap, og det er disse som inngår i denne evalueringen:

- Forskningsparken i Narvik
- Kunnskapsparken i Bodø
- Kunnskapsparken i Rana
- Lofoten Næringshage
- Næringshagen i Sandnessjøen
- Saltdal Industri- og Næringshage
- Schalthuset Inkubator, Glomfjord Industripark
- Sør-Helgelands Næringshage
- Vesterålen Fiskeripark.

### *Engasjement i selskapene*

I alt har fylkeskommunen de siste årene brukt ca. 27 millioner kroner på de aktuelle selskapene, mens SIVAs engasjementer summeres til snaut 17 millioner kroner. I 2006 var fylkeskommunens kostnader til de ni selskapene nær seks millioner. Med de nye selskapene som er på trappene samt kostnader til ulike prosjekter vil kostnadene årlig kunne beløpe seg til omtrent ti millioner kroner.

### *De enkelte selskapene*

Det generelle inntrykket av de enkelte selskapene er at de er relativt svake og meget sårbare organisasjoner. Et gjennomgående trekk er at de fleste har opplevd betydelige økonomiske problemer, noen av virksomhetene har hatt ledelsesproblemer, og de fleste av virksomhetene har opplevd problemer med å utvikle en hensiktsmessig strategi. De fleste (med to unntak) står også overfor betydelige utfordringer i forhold til å utvikle sine forretningskonsepter og å sikre tilfredsstillende inntjening.

Innovasjonsselskapene er, med ett unntak, svært avhengige av offentlige tilskudd og prosjektmidler. I 2006 utgjorde disse i de fleste tilfellene over femti prosent av omsetning, og i noen tilfelle opp mot 70-80 prosent. Det er bare ett unntak fra dette, nemlig Kunnskapsparken i Bodø der de offentlige prosjektmidlene utgjør en relativt beskjeden andel av omsetningen.

### *Bedriftene i selskapene*

I følge en web-basert spørreundersøkelse til leietakerne i selskapene består miljøene av relativt små bedrifter med et begrenset utviklingspotensial. De fleste bedriftene forventer ikke vekst av betydning fremover. En stor andel av bedriftene kan karakteriseres som kunnskapsbaserte ut fra at de har høy formell kompetanse. Leietakerbedriftene fremstår som relativt sårbare ved at over en tredjedel hadde negativt driftsresultat i 2005. Bedriftene er i hovedsak rettet mot lokale og regionale markeder.

Miljøene bidrar til samhandling og utviklingssamarbeid blant bedriftene i de enkelte miljøene. Bedriftene opplever således en fordel av samlokaliseringen. Nettverkene strekker seg til en hvis grad utover miljøene til fylke og ellers. Den viktigste samarbeidspartneren er kundene, men også konsulenter og universitet og høyskoler.

I følge bedriftenes egne vurderinger, har miljøene bidratt til bedre overlevelses-evne for over halvparten av leietakerne, og over 60 prosent forventer at lokaliseringen i fremtiden vil bidra til merverdi for bedriften. Samtidig mener 60 prosent av bedriftene at det er forbedringspotensialer i de tjenestene som selskapene leverer. Ut fra dette fremstår miljøene som viktige for bedriftene, selv det om det er vanskelig å si i hvilken grad miljøene konkret har bidratt til en kunnskapsbasert næringsutvikling og mer robuste regioner.

#### *Behov for konseptutvikling*

En viktig utfordring er å få utviklet klarere konsepter for hvordan de ulike selskapene kan drives. Selv om SIVA har flere aktiviteter på gang, er det fortsatt mye som bør gjøres, og det er relativt langt frem før ny kunnskap er omsatt i praksis i selskapene. Det bør derfor tilrettelegges for en organisert læringsprosess i selskapene i Nordland. Det må blant annet gå klarere frem hva slags funksjoner de enkelte selskapene skal ivareta og hvilke mål de har. Dette for å disiplinere selskapene til å etablere realistiske og etterprøvbare mål som kan bidra til bedre rapportering som i dag bare foregår svært summarisk.

#### *Eiendomsfunksjonen*

Flere av selskapene og spesielt næringshagene har og har hatt problemer i forhold til husøkonomien og det å klare å dekke leiekostnadene overfor huseier gjennom leieinntekter fra bedriftene. Dette skyldes for lav utleiegrad, store fellesarealer og dårlige kontrakter med huseierne. Det er derfor viktig å finne frem til organisatoriske løsninger som bringer dette under kontroll. Dette er bl.a. noe SIVA stiller som en forutsetning for å gå inn i nye næringshager og ved utvelgelse av de eksisterende næringshagene som blir med i videreføringen av næringshageprogrammet fra 2007.

En interessant modell for husøkonomien er at næringshagen selv ikke opptrer som mellomvert i forhold til leietakerne, men at bedriftene leier direkte fra huseier, mens selskapet selv får provisjon for administrasjon, markedsføring og rekruttering. Kontroll med husøkonomien er svært viktig, fordi en manglende styring av denne gjerne vil gå på bekostning av den utviklingsfunksjonen selskapene skal ivareta.

#### *Utviklingsfunksjonen*

Her står selskapene over relativt fundamentale problemer. På den ene siden skal de ivareta en utviklingsfunksjon av samfunnsmessig interesse samtidig som det i begrenset grad er mulig å skaffe inntekter til dette utover offentlige tilskudd og prosjekter. Alle selskapene i denne evalueringen, bortsett fra en, mener det ikke er mulig å drive denne typen aktivitet uten offentlig støtte. Markedet er vant til å få utviklings- og innovasjonsaktiviteter gratis, og bedriftene er små uten betalingsevne i forhold til dette.

En aktuell problemstilling er derfor om det bør etableres en permanent tilskuddsordning for drift av slike virksomheter. Det vil i så fall innebære et vesentlig brudd med SIVAs og fylkekommunens strategi som til nå som har vært basert på at slike virksomheter skal bli selvberende etter en periode på fem år. En annen mulighet er at man går bort fra at næringshagene skal ha noen rolle i innovasjonssystemet ut over å tilby lokaler som gir grunnlag for å samlokalisere virksomheter i interessante



næringsmiljøer. En annen variant er at man går over til å drive ren konsulent- og rådgivningsvirksomhet og dropper andre utviklingsfunksjoner. Dette innebærer i så fall å gå i en mer kommersiell retning, og da i konkurranse med eksisterende konsulenter.

### *Regional organisering*

Innovasjonsselskapene inngår i et regionalt system i Nordland, og man står overfor flere utfordringer. Dels er ikke de enkelte selskap tilstrekkelig forankret i hele den regionen de skal betjene. Flere av selskapene har blitt relativt lokale i sin innretning og her bør det tas en gjennomgang av situasjonen med sikte på å få til en bedre regional samordning, og fylkeskommunen bør kunne ha en sentral rolle i denne prosessen. At flere nye selskap er under etablering, forsterker behovet for den regionale gjennomgangen.

Det viktigste spørsmålet i denne sammenheng er økonomien. Gitt at det ikke er mulig å drive innovasjonsselskapene etter deres intensjoner uten relativt betydelige tilskudd, blir hovedspørsmålet hvor mye det offentlige er interessert i å bruke på disse selskapene, og hvilken selskapsstruktur som så er hensiktsmessig innenfor en slik ramme. Med de nye selskapene vil Nordland fylkekommunes årlige kostnader ligge i størrelsesorden ti millioner.

Det bør således utvikles bedre kunnskap om hva som er et optimalt antall aktører i innovasjonsnettverket. Når flere av de bestående aktørene har problemer med å fylle sin rolle i innovasjonsnettverket, er det ikke sikkert at dette systemet kommer til å fungere bedre selv om det kommer til nye aktører.



## 1 Innledning

Bakgrunnen for rapporten er Nordland Fylkeskommunes (NFK) ønske om å få en gjennomgang av den infrastrukturen som er utviklet i fylket for å støtte opp om innovasjon og entreprenørskap, og som fylkeskommunen selv gir støtte til. Dette har hittil dreid seg om følgende selskap, og det er disse som skal inngå i evalueringen:

- Forskningsparken i Narvik
- Kunnskapsparken i Bodø
- Kunnskapsparken i Rana
- Lofoten Næringshage
- Næringshagen i Sandnessjøen
- Saltdal Industri- og Næringshage
- Schalthuset Inkubator, Glomfjord Industripark
- Sør-Helgelands Næringshage
- Vesterålen Fiskeripark.

Premissene for evalueringen er gitt av Nordland Fylkeskommune gjennom følgende formuleringer (fra anbudsinvitasjonen):

Den langsiktige målsettingen med etableringen av næringshagene, kunnskaps- og forskningsparken er å bidra til kunnskapsbasert næringsutvikling og utvikling av mer robuste regioner i fylket. Den nye næringsrettede infrastrukturen vil være viktige elementer i oppbyggingen av et regionalt innovasjonssystem i hele fylket. Infrastrukturen vil kunne bidra til utvikling av mer kunnskapsbaserte næringsmiljø, øke innovasjonen og bidra til etablering av nye kunnskapsbaserte bedrifter. Hagene og parkene skal være profesjonelle bedriftsutviklingsmiljø som med basis i den enkelte regions forutsetninger, gir et betydelig bidrag til næringsutviklingen i egen region.

Målsettingen med evalueringen er å få frem et bilde av hvordan denne infrastrukturen fungerer i forhold til de enkelte selskapenes egne målsettinger, intensjonene i SIVA's næringshage- og inkubatorprogram, og Nordland fylkeskommunes målsetting om å bidra til å bygge opp en slik næringsrettet infrastruktur i hele fylket. (Fylkestingssak 30/2003)

Evalueringen av næringshagene, kunnskaps- og forskningsparkene skal vise hvordan de ulike miljøene har utviklet seg og om denne utviklingen er i samsvar med lokale, regionale (fylkesnivå) og nasjonale forventninger. Evalueringen skal gi kunnskap som kan brukes i den videre utviklingen av infrastrukturen slik at en sikrer en robust infrastruktur for næringsutvikling som kan stå på egne ben etter at de fem første årene med offentlige utviklingsavtaler er over. Det skal skisseres ulike alternativer til hvordan en kan følge opp og revidere/utvikle en klar oppfølgingsstrategi som bidrar til å utvikle gode vekstmiljø med utgangspunkt i den enkelte regions næringsmessige forutsetning. Nordland fylkeskommune vil samarbeide med SIVA i utformingen av evalueringen og oppfølging av tiltakene.

Vi oppfatter det slik at formålet med evalueringen er å ha en bred gjennomgang av hele "systemet" og dets rolle i forhold til tilgjengelig kunnskap om sentrale utviklingsmekanismer i kunnskapsøkonomien. Fokus skal selvfølgelig være på de enkelte selskapene, herunder hva slags mål de har formulert for sine virksomheter, og hvordan de har vært i stand til å realisere disse målene. Men dette må sees i forhold til premisser som er gitt av de overordnede instanser, her først og fremst SIVA og fylkeskommunen selv, og hvilke rammebetingelser som følger av dette. Det betyr videre at det også må trekkes noen linjer til den nasjonale innovasjonspolitikken.

I tillegg til de ni selskapene som er spesifisert i evalueringoppdraget, er det flere andre selskap som også kan være relevante i forhold til innovasjonssystemet i Nordland. Spesielt vil vi nevne seks nye selskap som har etablert eller under etablering:

- Næringshagen i Sortland
- Sentrum Næringshage i Mosjøen

- Kystinkubatoren i Lovund
- Industriinkubatoren i Rana
- Helgeland Kulturinkubator
- Industriinkubator ”Industri Vekst Mosjøen”.

Disse selskapene har enten allerede blitt støttet av SIVA og Nordland fylkeskommune, eller det vil søke om det. Siden vår analyse i stor grad vil være rettet mot hvordan systemet som helhet fungerer, vil det derfor også være viktig å si noe om disse når vi i rapportens siste del diskuterer strategi for den videre utvikling av systemet.

I arbeidet med evalueringen har det blitt lagt vekt på å skaffe en best mulig oversikt over innovasjonssystemet i Nordland, hvilke mål og strategier som ligger til grunn for utviklingen av systemet og hvordan de ulike selskapene har utviklet seg innenfor denne rammen.

I den innledende fasen av arbeidet ble det lagt vekt på få oversikt over tilgjengelig dokumentasjon om de ulike selskapene. Vi hadde da møter både med fylkeskommunen og SIVA om deres strategier og synspunkter på hvordan de enkelte enhetene fungerer. Dette ble så fulgt opp med direkte kontakter med de enkelte selskapene. Alle er besøkt, i alle selskapene har vi snakket med daglig leder og gjerne en til av de ansatte, i tillegg har vi for hvert selskap snakket med minst en utenforstående person som kunne presentere uavhengige synspunkter på det aktuelle selskapet. Vi har også hatt møter med Innovasjon Norge, Høgskolen i Bodø og Nordlandsforskning. Dette har så blitt fulgt opp med nye møter med NFK og SIVA for å oppsummere en del av de inntrykkene vi har fått og drøfte en del aktuelle problemstillinger knyttet til utviklingen av selskapene.

Ved siden av dette er det også gjennomført en enkel web-basert spørreundersøkelse til leietakerbedriftene.

I det følgende presenteres resultater fra arbeidet med evalueringen. Vi oppsummerer først noen perspektiver på evalueringen og gir en beskrivelse av innovasjonssystemet i Nordland. Vi gjennomgår deretter fylkeskommunens egne mål og forventninger til dette systemet, og vi oppsummerer hvilke perspektiver det vil være viktig å analysere de aktuelle enhetene i forhold til. På dette grunnlag blir så en del forhold rundt de enkelte enheter oppsummert, vi gjennomgår sterke og svake sider, og på dette grunnlaget kommer vi med en del vurderinger knyttet til Nordland fylkeskommunes strategi for videre utvikling av de aktuelle selskapene.

## 2 Innovasjonssystemet i Nordland

### 2.1 Innovasjonssystem

Et innovasjonssystem kan generelt beskrives som alle aktører og de ulike funksjoner de ivaretar og som påvirker innovasjonsaktiviteten i et område<sup>1</sup>. Utviklingen av et lands eller en regions konkurransevne er sterkt avhengig av kvaliteten på dets innovasjonssystem og hvilken evne dette har til å skape og iverksette innovasjoner og gjennom dette opprettholde og utvikle sin konkurransevne. Kvaliteten i systemet er både avhengig av hvilke typer av aktører som finnes, hvilket samspill det er mellom dem, og hvilke kvaliteter som er knyttet til de enkelte aktører og deres strategier. En viktig strategi for nærings- og innovasjonspolitikken er å sette inn ressurser på områder der systemet selv ikke fungerer tilfredsstillende – der man har såkalt systemsvikt. For fylkespolitikken er det derfor viktig å gjennomføre analyser som avdekker det regionale systemets sterke og svake sider, og at man så bruker denne innsikten som grunnlag for å iverksette nye tiltak eller justere innretningen på de tiltakene man allerede har.

Et viktig premiss for dagens innovasjons- og næringspolitikk, er erkjennelsen av kunnskapens betydning, og man bruker i stor grad begreper som kunnskapssamfunn, kunnskapsbasert næringsutvikling m.v. for å beskrive samfunnet. Det prinsipielle i dette er at kunnskap får en stadig større betydningen for utviklingen, både ved at det brukes stadig mer ressurser på å utvikle ny kunnskap, og ved at næringslivet må bruke mer ressurser på å ta denne kunnskapen i bruk i sin virksomhet.

I følge teorien om innovasjonssystemer kan man si at kunnskap er den viktigste ressursen i økonomien, mens læring er den viktigste prosessen<sup>2</sup>. Med utgangspunkt i dette er det i innovasjons- og næringspolitikken særlig tre forhold man bør rette oppmerksomheten mot, nemlig:

- 1) produksjon av ny kunnskap slik det skjer gjennom forsknings- og utviklingsaktivitet (FoU),
- 2) spredning av kunnskapen, bl.a. gjennom utdanningssystemet og andre former for samspill mellom kunnskapsinstitusjoner og næringslivet, og
- 3) hvordan kunnskapen tas i bruk i en næringsmessig sammenheng.

Den nye strukturen av ulike typer innovasjonsselskap som er utviklet de siste 10-15 årene, herunder kunnskapspark, forskningspark og næringshager, skal bidra til å stimulere og tilrettelegge for disse prosessene. Disse selskapene har særlig en rolle i forhold til punkt 2 og 3, det vil si i forhold til å spre kunnskap og å omsette kunnskapen i praksis.

Utgangspunktet for etableringen av denne type selskap har nemlig vært erkjennelsen av at man har tilgang på ganske mye kunnskap, men at det har vært vesentlige begrensninger i spillet mellom næringslivet og kunnskapsinstitusjonene. Dels har dette som konsekvens at næringslivet ikke i tilstrekkelig grad er i stand til å utnytte og ta i bruk den kunnskapen som er tilgjengelig, dels at den kunnskapen som utvikles, ikke er tilstrekkelig tilpasset de utfordringer næringslivet står overfor. De ulike selskapenes rolle er derfor å være et mellomledd mellom kunnskapsinstitusjoner og

---

<sup>1</sup> Edquist, C. (1997). Systems of innovation approaches - their emergence and characteristics. In C. Edquist (ed.) *Systems of innovation. Technologies, institutions and organizations*. London and Washington, Pinter: 1-35.

<sup>2</sup> Lundvall, B. Å. (1992). Introduction. In B. Å. Lundvall (ed) *National systems of innovation. Towards a theory of innovation and interactive learning..* London, Pinter Publisher: 1-19.

næringslivet. De skal bidra som brobyggere mellom universitet, høyskoler og forskningsmiljø på den ene siden og næringslivet på den andre. Gjennom dette skal de ha en utviklerrolle og være pådrivere i forhold til utvikling av ny kunnskapsbasert næringsvirksomhet.

Mens den nasjonale strukturen av de nye selskapene har tradisjoner tilbake til 1980-tallet, er strukturen av slike virkemidler i Nordland av relativt nyere dato. Den eldste av dem, Lofoten Næringshage, ble først etablert i 1999. Deretter fulgte de andre i rask rekkefølge i løpet av 2000-2002, mens den siste av de som inngår i evalueringen, nemlig Sør-Helgeland Næringshage, var på plass i 2003. Siden det tar tid å bygge opp ny virksomhet, betyr det at de fleste av de berørte institusjonene ikke har vært i full drift mer enn 3-4 år.

I denne evalueringen brukes nokså konsekvent betegnelsen innovasjonsselskap for de enkelte selskap som skal evalueres. Det er flere begrunnelser for dette. For det første er alle selskapene organisert som aksjeselskap, og de fungerer dermed som selvstendige, økonomiske aktører. Dernest har alle som formål å bidra til innovasjon eller nyskaping i en eller annen forstand. Det synes derfor mest dekkende å karakterisere dem som innovasjonsselskap.

Poenget med dette er å tydeliggjøre hva som er selskapenes primære funksjon, nemlig å gi bidrag til innovasjon, og samlet skal de bidra til at Nordlands innovasjonssystem som helhet fungerer på en best mulig måte. Noe av problemene på dette området er nemlig at de ulike navnene – som kunnskapspark eller næringshage, kan gi noe misvisende assosiasjoner med hensyn til hva som er selskapenes primære oppgave.<sup>3</sup> Når et innovasjonssystem skal analyseres, er det et viktig prinsipp at man er klar på hvordan ulike funksjoner ivaretas. Det har derfor vært sentralt i vår analyse å klargjøre hvilke funksjoner de enkelte selskapene har, og drøfte i hvilken grad disse funksjonene dekkes på en tilfredsstillende måte.

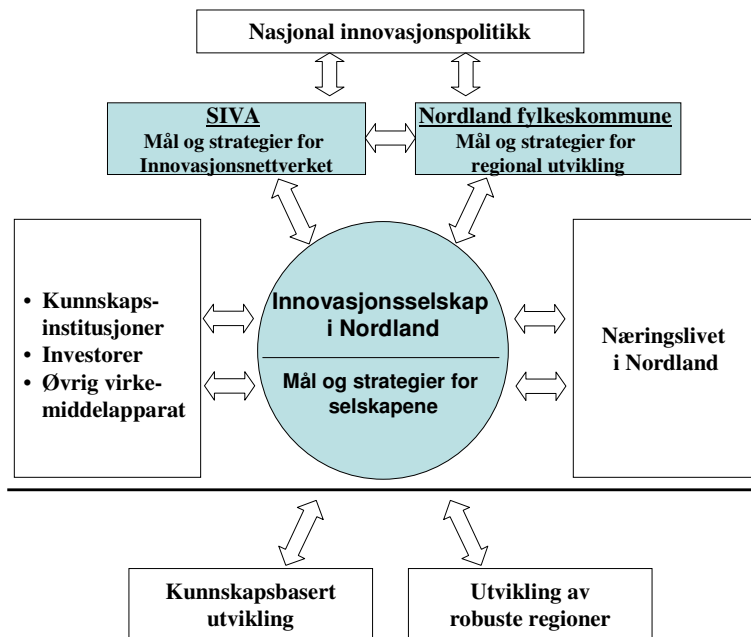
## **2.2 Nordlands innovasjonssystem**

I figur 1 er det gitt en enkel oversikt over innovasjonssystemet i Nordland. Som omtalt foran, består et innovasjonssystem av alle de ulike aktører som bidrar til innovasjonsaktiviteten i et område. De mest sentrale aktørene er næringslivet selv, og i tillegg kommer en rekke andre aktører, som kunnskapsinstitusjoner, offentlige myndigheter, virkemiddelapparatet m.v. Hvordan man beskriver systemet, vil være avhengig av hva man retter hovedoppmerksomheten mot.

I denne analysen er oppmerksomheten først og fremst rettet mot innovasjonsselskapene, og vi har derfor plassert disse i sentrum av figuren. Et viktig poeng er at disse selskapene fungerer som bindeledd mellom kunnskapsinstitusjoner og næringslivet. Gjennom dette skal de støtte opp om innovasjon og entreprenørskap i fylket og bidra til en kunnskapsbasert næringsutvikling. For Nordland fylke er det også viktig at strukturen skal bidra til å skape robuste regioner.

---

<sup>3</sup> I Nordland er det vanlig å bruke "arenaaktører" som en felles betegnelse for de ulike innovasjonsselskapene. Selv om begrepet kan gis en faglig begrunnelse, synes vi imidlertid det er et meget uklart begrep som kan bidra til å fjerne fokus fra hva som skal være selskapenes primære oppgaver.



Figur 1: Nordlands innovasjonssystem

I evalueringen skal vi se på hvilke funksjoner de ulike enhetene har i forhold til å bidra til kunnskapsbasert utvikling og derigjennom utvikling av robuste regioner. Tanken bak etableringen av selskapene er at samarbeid mellom kunnskapsprodusenter og næringsliv vil gi bedre utnyttelse av ny og eksisterende kunnskap og derigjennom bidra til økt verdiskapning og sysselsetting. Ved å samlokalisere bedrifter og ha felles kompetanse- og utviklingsprosjekter vil en også kunne bedre samarbeidet mellom de kunnskapsbaserte bedriftene, noe som vil kunne gi positive effekter for den enkelte bedrift, og også positive ringvirkninger for lokalt og regionalt næringsliv.

### 2.3 Innovasjonsselskapene

De selskapene vi skal se på i denne evalueringen omfatter næringshager, kunnskaps-parker og forskningsparker, samt noen varianter av disse. Nedenfor omtaler vi kort hva de enkelte typer ”normalt” vil være:

#### Næringshagene

En næringshage er et selskap som driver et forretningsbygg og tilbyr kontorlokaler og infrastruktur for små og i prinsippet kunnskapsbaserte bedrifter. Formålet er å utvikle et faglig og sosialt miljø som kan virke støttende for de enkelte bedrifter. Infrastrukturen i de enkelte næringshagene kan være servicefunksjoner som sentralbord, kantine, sekretær etc., eller de bidrar med nettverk mot fou-miljøer, kapitalinstitusjoner og virkemiddelapparatet for øvrig. Disse funksjonene er i hovedsak knyttet til det som kan oppfattes som driften av forretningsbygget – eller ”huset” – og dette kan sammenfattes i begrepet ”husfunksjonen”.

Ved siden av dette skal næringshagene også ha en *utviklingsfunksjon* som kan være knyttet til å støtte opp om utviklingen av de enkelte leietakerne, bidra til etablering av nye virksomheter. Dette kan dreie seg om å yte hjelp til å skrive søknader og å tilby kurs, eksempelvis etablererkurs. Noen næringshager er også involvert i ulike lokale eller regionale innovasjons- og næringsutviklingsprosjekter.

Næringshagene er i første rekke ment å være et tilbud til ”vanlige” bedrifter og etablerere. Disse er i stor grad enkeltmannsforetak, hvor poenget er å skaffe seg selv



sysselsetting og inntekt. Dette blir gjerne karakterisert som levebrødsvirksomhet. Næringshagene skal til en viss grad også kunne ”betjene” bedrifter som har vekstambisjoner og som ofte krever en litt annen kompetanse.

#### *Kunnskapsparkene*

En kunnskapspark er et selskap som regel har som hovedoppgave å arbeide med ulike innovasjonsprosjekter, i noen tilfelle også forskningsprosjekter. Prosjektene vil som regel være rettet mot en gruppe av bedrifter i området der selskapet er lokalisert. Kunnskapsparkene er som regel samlokalisert med et høyskolemiljø, og det finnes kunnskapspark i tilknytning til de fleste høyskolemiljøene i Norge. Selskapene skal dermed bidra til et samspill mellom høyskolenes fagmiljøer og regionens næringsliv.

Ved siden av dette er det også flere kunnskapspark som har en eiendomsfunksjon, det vil si at de driver utleie av forretningslokaler og gjennom dette bidrar til å skape et miljø av kunnskapsbasert virksomhet.

De fleste kunnskapsparkene har også en inkubatorfunksjon (jfr. nedenfor), der det tilrettelegges for utvikling av nye bedrifter.

#### *Forskningsparkene*

Dette er selskap som er etablert for å tilby lokaler og infrastruktur for forskningsbaserte virksomheter, og er i de fleste tilfellene lokalisert i et universitetsmiljø. De skal fungere som møteplass og brobygger mellom forskningsmiljø og næringsliv, de skal bidra til samlokalisering og utvikling av forskningsbaserte virksomheter, og støtte opp om kommersialisering av forskningsbaserte ideer.

De har som regel en inkubatorfunksjon, og skal på samme måte som kunnskapsparkene tilrettelegge for utvikling av nye kunnskapsbaserte bedrifter. Disse vil gjerne ha utspring i det forskningsmiljøet forskningsparken er lokalisert sammen med.

#### *Inkubatorene*

En inkubator er som regel ikke organisert som et eget selskap, men det er en funksjon som ivaretas av et annet selskap, særlig kunnskapspark og forskningspark. I en inkubator stilles det lokaler til disposisjon for gründere som ønsker å arbeide med utvikling av sine forretningskonsepter, og de får ulike former for veiledning og støtte som skal bidra til å utløse bedriftenes potensialer bedre enn de ville greid på egen hånd. Det har også betydning at det i en inkubator kan skapes et miljø av flere nyetablerte slik at de kan lære av hverandre og stimulere hverandres utvikling.

### **2.4 Innovasjonsselskapenes funksjoner**

Innovasjonsselskapenes funksjoner i det regionale innovasjonssystemet er å bidra til innovasjonsaktivitet, og gjennom dette styrke utviklingen i næringslivet. De skal bidra med kompetanse og være kilder til kunnskap, forskning og finansiering på ulike nivåer.

Kunnskapsorganisasjoner, det vil si utdannings- og forskningsinstitusjoner, har ofte betydning for utviklings- og innovasjonsevnen i et regionalt næringsmiljø. Både innslaget av og egenskapene til slike organisasjoner har betydning. Generelt har utdanningsorganisasjoner en viktig rolle med å utdanne kvalifisert arbeidskraft, og gjennom regionalpolitikken arbeides det ofte med å utvikle samarbeidet om lokale utdannings- og opplæringsstilbud tilpasset regionenes behov. Høgskoler og universiteter er ikke bare viktige som leverandører av kandidater, men potensielt også som nettverksinstitusjoner for teknologioverføring og kompetanseheving innen innovasjon og entre-

prenørskap i regionale miljøer. Etableringen av næringshager, kunnskapsparker og forskningsparker er forsøk på å bygge ned noen av de institusjonelle barrierer man har mellom erfaringsbaserte næringsmiljøer og vitenskapsbaserte kunnskapsmiljøer. Et sentralt element i regional næringsutvikling er å utvikle mellomliggende organisasjoner, som kan drive aktiv veiledning og rådgiving, og oppmuntre til samarbeid og nettverk mellom virksomheter i miljøet.

Små og mellomstore bedrifter mangler ofte evne til å nyttiggjøre seg fou og samarbeide med kunnskapsorganisasjoner, som på sin side kan være preget av akademiske kulturer og liten orientering mot næringsliv og kommersialisering. En betydelig del av bedriftene har også lite behov for direkte kontakt med universiteter og høyskoler i sin utviklingsvirksomhet, og henter det vesentlige av ny kunnskap fra kunder, leverandører og andre bedrifter.

For en del av disse vil det være viktigere med tilgang til lokale mellomliggende serviceorganer og produsenttjenester, som næringshager, kunnskapsparker, forskningsparker og inkubatorer, som kan bidra til innovasjon og entreprenørskap. Slike organisasjoner vil ofte ha en viktig dobbeltrolle. De skal på den ene siden være "lytteposter" i forhold til utviklingen, eksempelvis i forhold til teknologiutvikling og utvikling av virkemidler og rammebetingelser nasjonalt og internasjonalt, og så formidle dette videre lokalt. På den annen side skal de også ha nærkontakt med lokale bedrifter være oppdatert på deres behov og utfordringer.

## ***2.5 Infrastruktur for kunnskapsbasert næringsutvikling***

I kunnskapsøkonomien er bedriftenes og næringsmiljøenes konkurransevne betinget av at man har en infrastruktur som kan støtte opp om kunnskapsutvikling og innovasjon. Kunnskapsøkonomiens utvikling har bidratt til et sterkere privat og offentlig engasjement for å styrke territoriell samhandling og institusjonelt innovasjonsapparat.

En viktig forutsetning for vår analyse er at innovasjons- og vekstprosesser er systemiske, det vil si at utviklingen i den enkelte virksomhet må forstås på bakgrunn av det større systemet virksomheten inngår i. Det betyr at læringsprosesser, kunnskapsoppbygging og nyskaping er betinget av relasjoner og samarbeid mellom mange aktører innenfor en verdiskapingsprosess. Utviklingen av en regions konkurransevne er således sterkt avhengig av kvaliteten på det aktuelle systemet, både med hensyn til hvilke typer aktører som inngår i systemet, og kvaliteten på interaksjonen mellom aktørene.

Det å utvikle et regionalt innovasjonssystem, innebærer både å bedre relasjonene mellom aktørene i systemet, og å få frem nye aktører som kan styrke innovasjonsaktiviteten. En sentral del av dette er å styrke samspillet mellom næringslivet og kunnskapsorganisasjoner, og her spiller offentlige aktører ofte en viktig rolle. Regionale innovasjonssystemer forutsetter samarbeid om nyskapende aktivitet mellom bedrifter og kunnskapsorganisasjoner, og de ulike innovasjonsselskapene kan bidra til dette. Nyskappingsaktiviteten avhenger ikke bare av hvor dyktige hver enkelt bedrift eller kunnskaps- eller forskningsinstitusjon er, men også av hvordan slike aktører makter å spille sammen med offentlige aktører i kunnskapsutvikling, kunnskapsspredning og nyskaping.

Dette stiller krav til helhet og langsiktighet i regionalpolitikken. En relevant innovasjonspolitikkk må være tilpasset de ulike regioners forutsetninger og muligheter for innovasjon og utvikling. Dette er perspektiver som omtales og som man søker å tilnærme seg i norsk innovasjons- og regionalpolitikkk (St.prp.51 2002-2003, NoU 2004:19, St.meld.nr.25 2004-2005).

Disse perspektivene vil være vårt bakteppe når vi i det følgende vurderer den rollen de ulike enhetene har innenfor rammen av Nordlands innovasjonssystem. Dels vil vi se på hva slags funksjoner de faktisk har – om det er funksjoner som er relevante i forhold til innovasjon og nyskaping og en robust regional utvikling, dernest vil vi søke å vurdere i hvilken grad de faktisk gir et bidrag til utvikling innenfor de aktuelle områder. Og selv om det ikke vil være mulig å gi presise svar, vil det sentrale underliggende spørsmålet være om de resultater de enkelte enhetene oppnår står i et rimelig forhold til de ressursene som det offentlige bruker på dem.

## 3 Nordlands strategi

### 3.1 Langsiktige mål

Den langsiktige målsettingen for Nordland fylkeskommune med etableringen av de ulike ”hager og parker”, er at disse skal bidra til kunnskapsbasert næringsutvikling og utvikling av mer robuste regioner og således utgjøre viktige elementer i oppbyggingen det regionale innovasjonssystemet i fylket. I det følgende oppsummeres hvordan fylkeskommunen selv har formulert sine mål og forventninger til denne strukturen.

Det er tre tema som er prioritert i Fylkesplan for Nordland:

- felles innsats for felles framtid
- skape sterke bo-, arbeids- og serviceregioner
- å ta i bruk potensialet langs kysten.

Satsningen på forsknings- og kunnskapsparker, næringshager og inkubatorer ligger under temaområdet ”å ta i bruk potensialet langs kysten” i fylkesplanen. I utviklingsprogrammet for Nordland<sup>4</sup> (UPN), som er et verktøy for å iverksette målsettingene og strategiene i fylkesplanen, finner vi i igjen denne satsningen under virkemiddelområde ”Innovasjon og entreprenørskap”. Her står det at:

*”Nordland er et ressursfylke. Det er en hovedutfordring å kunne bruke dette fortrinnet som basis for å utvikle et framtidsrettet og lønnsomt næringsliv som skaffer interessante og utfordrende jobber i en stadig mer velutdannet befolkning. Innovasjon og entreprenørskap må derfor kunne knyttes mot disse ressursene i kombinasjon med ny kunnskap og kapital. Innovasjonsevnen i Nordland må bedres og det må bygges arenaer for dette gjennom oppbyggingen av forsknings- og kunnskapsparker, næringshager og inkubatorer” (s. 17).*

Det er ikke konkretisert noen mål med denne satsningen utover at de enkelte selskapene skal følges opp og videreutvikles, herunder også evalueres. Det tas sikte på å etablere inkubatorer i de enkelte miljøene og å samle miljøene i et kunnskapsnettverk. Alt dette er nå fulgt opp ved etableringen av Inkubatornett Nordland, Innovasjonsforum Nordland og gjennom denne evalueringen.

I budsjettforslaget til fylkeskommunen for 2006 heter det at Nordland fylkeskommunes rolle er ”...å ta initiativ, følge opp og delta i og finansiere utviklingstiltak som fremmer innovasjonsevnen og mulighetene for bedriftene i Nordland. Nettverksbygging regionalt, nasjonalt og internasjonalt for å utvikle kunnskap og kontakt med relevante innovasjonsmiljø og samarbeidspartnere er en viktig oppgave” (Nordland fylkeskommune, budsjett 2006 – næring, s. 58).

Målsettingen for etableringene av de ulike enhetene er klare formulert i anbudsinvitasjonen:

*”Den langsiktige målsettingen med etableringen av næringshagene, kunnskaps- og forskningsparken er å bidra til kunnskapsbasert næringsutvikling og utvikling av robuste regioner i fylket. Den nye næringsrettede infrastrukturen vil være viktige elementer i oppbyggingen av et regionalt innovasjonssystem i hele fylket. Infrastrukturen vil kunne bidra til utvikling av mer kunnskapsbaserte næringsmiljø, øke innovasjonen og bidra til etablering av nye kunnskapsbaserte bedrifter. Hagene og parkene skal være profesjonelle bedriftsutviklingsmiljø som med basis*

---

<sup>4</sup> Utarbeidet av partnerskapet som består av Nordland fylkeskommune, Fylkesmannen, Fiskeridirektoratet region Nordland, Aetat Nordland, Innovasjon Norge, NHO Nordland og LO Nordland.

i den enkelte regions forutsetninger, gir et betydelig bidrag til næringsutviklingen i egen region.

Målet med evalueringen er med andre ord å vurdere hvordan denne strukturen fungerer. Nordland fylkeskommune har vært dyktige til å utvikle en infrastruktur for innovasjon og entreprenørskap, problemstillingen nå er å vurdere i hvilken grad denne infrastrukturen faktisk bidrar til å realisere de formulerte målene om innovasjon, kunnskapsbasert utvikling og robuste regioner.

### 3.2 Oversikt over selskapene

I figur 2 og i tabell 1 er det gitt oversikter over selskapene som inngår i denne evalueringen. Dette dreier seg først og fremst om de ni selskapene som er spesifisert i forbindelse med evalueringen, og dette gjelder en forskningspark, to kunnskapsparker, fire næringshager (inklusive Schalthuset i Glomfjord) og to andre selskap. De ni enhetene har en god regional spredning og dekker alle regioner og de viktigste næringsmiljøene i fylket. Alle enhetene har det lokale næringslivet som basis for sin virksomhet, og de representerer delvis ulike spesialiseringer.

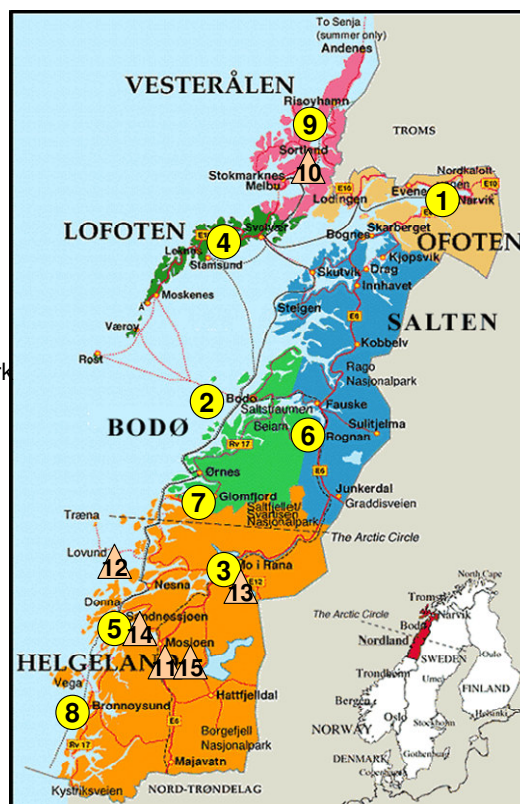
I tillegg kommer seks nye selskap som nettopp har blitt etablert eller som er under planlegging, og som forventes å komme inn under tilskuddsordningene fra fylkeskommunen og SIVA. Disse seks vil representerer en relativt betydelig utvidelse av systemet. Gruppen består av to næringshager (hvorav den ene egentlig er et utviklings- og investeringselskap) og fire inkubatorer som representerer spesialiseringer mot ulike typer næringsvirksomhet.

#### Innovasjonsselskap

- 1 Forskningsparken i Narvik
- 2 Kunnskapsparken i Bodø
- 3 Kunnskapsparken i Rana
- 4 Lofoten Næringshage
- 5 Næringshagen i Sandnessjøen
- 6 Saltdal Industri- og Næringshage
- 7 Schalthuset Inkubator, Glomfjord Industripark
- 8 Sør-Helgeland Næringshage
- 9 Vesterålen Fiskeripark

#### Nye innovasjonsselskap

- 10 Næringshagen i Sortland
- 11 Sentrum Næringshage Mosjøen
- 12 Kystinkubatoren i Lovund
- 13 Industriinkubator Rana
- 14 Helgeland Kulturinkubator
- 15 Industri Vekst Mosjøen AS



Figur 2 Innovasjonsselskapene i Nordland

Tabell 1 Innovasjonsselskap i Nordland (etableringsår angitt parentes)

Selskap	Type selskap, funksjoner
<i>Etablerte selskap</i>	
Forskningsparken i Narvik (2001)	Forskningspark – hovedvekt på kommersialisering av fou- og innovasjonsprosjekter; driver utleie av lokaler til kunnskapsbaserte virksomheter. Rettet mot teknologibasert virksomhet.
Kunnskapsparken i Bodø (2001)	Kunnskapspark – hovedvekt på forsknings- og innovasjonsprosjekter, organiserer også inkubatorvirksomhet, herunder distribuert inkubator. Vil nå også drive utleie av lokaler til kunnskapsbaserte virksomheter.
Kunnskapsparken i Rana (2002)	Kunnskapspark – utleie av lokaler til kunnskapsbasert næringsvirksomhet. Organisering av etter- og videreutdanning, noe inkubatorvirksomhet, noe annen prosjektvirksomhet
Lofoten næringshage (1999)	Næringshage – utleie av lokaler til små, tjenesteytende virksomheter, etablererveiledning og bedriftsrådgivning, noe annen prosjektvirksomhet
Næringshagen i Sandnessjøen (2001)	Næringshage – utleie av lokaler til små, tjenesteytende virksomheter, noe kursvirksomhet og annen prosjektvirksomhet
Saltal Industri- og Næringshage (2002)	Innovasjonsselskap – hovedvekt på innovasjonsprosjekter og produktutvikling, noe involvert i regionale utviklingsprosjekt
Schalhuset Inkubator, Glomfjord Industripark (2001)	Næringsbygg som drives av Meløy Næringsutvikling. Leier ut lokaler til små industribedrifter og gründere, tilbyr ulike tjenester innen bedriftsutvikling, prosjektledelse m.v.
Sør-Helgeland Næringshage (2003)	Næringshage – utleie av lokaler til små, tjenesteytende virksomheter rettet mot havbruk; noe prosjekt- og konsulentvirksomhet
Vesterålen Fiskeripark (2000)	Innovasjonsselskap – hovedvekt på organisering av FoU-virksomhet i fiskerirelatert virksomhet, også noe annen prosjektvirksomhet.
<i>Nye selskap</i>	
Næringshagen i Sortland (2006)	Innovasjonsselskap der det primære formålet er å tilrettelegge for utvikling av nye bedrifter og investere i disse. Selskapet har ingen husfunksjon.
Sentrum næringshage Mosjøen (2006)	Næringshage – utleie av lokaler til kunnskapsbaserte virksomhet
Kystinkubatoren i Lovund (2006)	Inkubator rettet mot marine næringer, organisert som eget aksjeselskap. Seafarm Invest er morselskap
Industriinkubator Rana (2006)	Inkubator rettet mot utvikling av industrivirksomhet med noe større vekstpotensial. Selskapsorganisering foreløpig ikke avklart. Det er tre morselskap: Øijord & Aanes AS, Mira AS og Mo Industripark AS
Helgeland Kulturinkubator (2007)	Inkubator rettet mot kulturnæringer. Det er opprettet som eget aksjeselskap, med flere lokale aktører som stiftere.
Industri Vekst Mosjøen AS (2006)	Inkubator rettet mot utvikling av industrivirksomhet med noe vekstpotensial. Organisert som eget AS, Elkem Aluminium er morselskap

SIVA er den sentrale organisatoren bak det som kalles det nasjonale innovasjonsnettverket, og de fleste av selskapene inngår i dette nettverket. Gjennom dette gir SIVA viktige føringer for hvordan de enkelte virksomhetene skal organiseres og hvilke rammebetingelser de får. På det regionale nivået er det særlig fylkeskommunene som er de sentrale aktørene og gir relativt betydelige tilskudd til de ulike selskapene.

### 3.3 Engasjement i selskapene

I tabell 2 og 3 har vi gitt en oversikt over de samlede engasjementene som henholdsvis Nordland fylkeskommune og SIVA har i de ni selskapene som inngår i evalueringen. I alt har fylkeskommunen hittil brukt 27 millioner kroner på de aktuelle selskapene, mens SIVAs engasjementer summeres til snaut 17 millioner kroner.

Det varierer noe mellom enhetene på hvilken måte NFK er engasjert. I de tre forsknings- og kunnskapsparkene er fylkeskommunen engasjert både gjennom eier-

skap, gjennom driftstilskudd til inkubatoraktiviteten, og ved at de har gitt selskapene i oppdrag å gjennomføre bestemte prosjekter. Mens engasjementet på eiersiden er omtrent det samme i forhold til alle tre enhetene, har fylkeskommunen gitt vesentlig flere oppdrag til Kunnskapsparken i Bodø (KPB) enn de to andre parkene. Dette henger dels sammen med at KPB organiserer en såkalt distribuert inkubator, som innebærer at inkubatoraktivitet er desentralisert til forskjellige aktører i fylket, og dette har gitt grunnlag for større tilskudd enn til inkubatoraktiviteten i de to andre parkene. Derne st har KPB fått vesentlig flere prosjektoppdrag av fylkeskommunen. Dette gjelder blant annet drift av Innovasjonsforum Nordland.

Tabell 2 Oversikt over Nordland fylkeskommunes engasjementer i de ulike enheter (tall i 1000 kr.).

Selskap/ type engasjement	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Sum	Inn- skudd	Totalt
<i>Forskningsparken i Narvik</i>										
Inkubator				700		350	350	1 400		
Andre prosjekter						300		300		
<i>Totalt FP Narvik</i>				<i>700</i>		<i>650</i>	<i>350</i>	<i>1 700</i>	<i>2 000</i>	<i>3 700</i>
<i>Kunnskapsparken i Bodø</i>										
Inkubator					1 200	1 200	1 200	3 600		
Innovasjonsforum Nordland					695	778	903	2 376		
Andre prosjekter			600	346	0	0	415	1 361		
<i>Totalt KP Bodø</i>			<i>600</i>	<i>346</i>	<i>1 895</i>	<i>1 978</i>	<i>2 518</i>	<i>7 337</i>	<i>2 000</i>	<i>9 337</i>
<i>Kunnskapsparken i Rana</i>										
Inkubator				375		375	375	1 125		
Andre prosjekter						400	350	350		
<i>Totalt KP Rana</i>				<i>375</i>		<i>775</i>	<i>725</i>	<i>1 475</i>	<i>2 016</i>	<i>3 491</i>
<i>Næringshager mm</i>										
Lofoten	400	500	500	500	850	250	0	3 200		
Sandnessjøen	55		647		500	500	500	2 202		
Saltdal					365	400	500	1 265		
Schalhuset							225	225		
Sør-Helgeland				35	490	500	500	1 525		
Vesterålen			500	500	500	500	500	2 500		
<i>Total næringshager</i>	<i>455</i>	<i>500</i>	<i>1 647</i>	<i>1 035</i>	<i>2 655</i>	<i>2 150</i>	<i>2 225</i>	<i>10 917</i>		<i>10 917</i>
<i>Sum</i>	<i>455</i>	<i>500</i>	<i>2 247</i>	<i>2 456</i>	<i>4 550</i>	<i>5 553</i>	<i>5 818</i>	<i>21 579</i>	<i>6 016</i>	<i>27 595</i>

Tabell 3: Oversikt over SIVAs engasjementer i de ulike enhetene (tall i 1000 kr).

Institusjon	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Sum utv	Aksje- kapital	Areal tilsk	For- prosj	Totalt
<i>Forsknings- og kunnskapsparker</i>												
FP Narvik							200	200				200
KP Bodø							550	550	2 010			2 560
KP Rana							200	200	2 016			2 216
<i>Næringshager</i>												
Lofoten	500	625	375	500	500	200	200	2900	294	1365	300	4859
-node Vågan				400		400		800				800
Sandnessjøen		125	500	500	500	500	375	2500	334		150	2984
Saltdal						150	150	300	170			470
Sør-Helgeland				500	500	500	500	2000	490		150	2640
<i>Sum</i>	<i>500</i>	<i>750</i>	<i>875</i>	<i>1900</i>	<i>1500</i>	<i>1750</i>	<i>2175</i>	<i>9450</i>	<i>5314</i>	<i>1365</i>	<i>600</i>	<i>16729</i>



SIVA er også engasjert i disse tre selskapene. De har vært inne på eiersiden i alle tre, men overdro sin eierandel i Forskningsparken i Narvik (FPN) til Norinnova i Tromsø for noen år siden. SIVA har innvilget driftstilskudd til alle tre enhetene for 2006.

Blant de virksomhetene som skal evalueres, er det seks enheter som er ført opp under gruppen næringshager og andre selskap. Det er bare fire av disse som inngår i SIVAs næringshageprogram, nemlig Lofoten, Sandnessjøen, Saltdal og Sør-Helgeland. SIVA er inne på eiersiden i alle disse, og yter i tillegg utviklingstilskudd som i de fleste tilfellene går over fem år. Fylkeskommunen er også engasjert i disse virksomhetene gjennom årlig tilskudd, mens de ikke er inne på eiersiden.

Det kan bemerkes at av de fire nevnte selskapene, er det bare tre som driver et næringsbygg for utleie. Det fjerde selskapet, Saltdal, har ingen eiendomsfunksjon, og arbeider i praksis som et rendyrket innovasjonsselskap.

I tillegg til disse selskapene, er fylkeskommunen engasjert i to andre selskap, nemlig Vesterålen Fiskeripark (VFP) og Schalthuset Inkubator i Glomfjord, mens SIVA ikke er involvert i disse. VFP oppfatter vi som et rent innovasjonsselskap, der den primære virksomheten er rettet mot organisering av fou-prosjekter. Fylkeskommunen har støttet selskapet med årlige driftstilskudd siden 2002.

Når det gjelder Schalthuset, er dette et næringsbygg som drives av Meløy Næringsutvikling. Fylkeskommunen har hittil hatt et meget avgrenset forhold til denne virksomheten, idet de bare har gitt et prosjekttilskudd for inneværende år. Selskapet oppfatter heller ikke seg selv som særlig forankret i innovasjonsnettverket i Nordland.

Ved siden av disse selskapene, er det seks nye selskap som nylig er etablert, eller som er under planlegging. En oversikt over disse og engasjementene fra fylkeskommunen og SIVA er gitt i tabell 4.

Tabell 4 Oversikt over Nordland fylkeskommunes og SIVAs engasjementer i de seks nye selskapene (tall i 1000 kr.).

Selskap	NFKs engasjement	SIVAs engasjement
Næringshagen i Sortland	5-årig utviklingsavtale, 500' årlig	Siva eier 33 % og bidrar med 500' kroner i årlig støtte i tre år
Sentrum Næringshage Mosjøen	Intet engasjement	Har søkt på det nye næringshageprogrammet som kan gi 1,4 mill fordelt på fire år
Kystinkubatoren, Lovund	5-årig utviklingsavtale, 500' årlig	Siva eier 30 % og bidrar med til sammen ca. 3 mill fordelt på fem år.
Industriinkubator i Rana	Tilskudd på til sammen 2,5 mill kr over 5 år. Finansiert av omstillingsmidler gitt fra staten i 2005 etter bortfall av statlige industrikraftmidler.	Siva er engasjert med til sammen 3.1 mill kr. over fem år.
Helgeland Kulturinkubator	Er under planlegging, NFK har mottatt søknad om midler	Har sendt søknad om nettverksmidler, men SIVA avventer et eget program for kulturinkubatorer som muligens blir realisert i 2007.
Industri Vekst Mosjøen AS	NFK bidrar med tilskudd på 300' i 2006, og har utviklingsavtale med til sammen 1,4 mill. kr. for årene 2007-2010.	Siva eier 30 % og bidrar med driftsmidler på til sammen 1,8 mill. kroner over fem år.

## **4 De enkelte selskapene**

Nedenfor følger en kort oppsummering av hver enkelt aktør, deres utvikling, oppnådde resultater og hva som er situasjon og utfordringer nå. For mer fyldige omtaler av de enkelte enhetene vises til sammenstillinger gitt i vedlegg.

### ***4.1 Forskningsparken i Narvik***

Forskningsparken i Narvik ble etablert i 2000 og kom i drift fra 2001. Selskapet har et budsjett med en forventet omsetning i 2006 på 4,7 mill. kroner, og sysselsetter tre personer. Selskapet har hatt en problematisk utvikling med underskudd til og med 2004, og tapte i denne perioden betydelige midler, og måtte refinansiere sin virksomhet. Selskapet hadde et lite overskudd i 2005, og forventer et større overskudd i 2006. Den svake økonomiske utviklingen henger sammen med problemer med å utvikle en hensiktsmessig strategi og å generere inntektsbringende prosjekter. I tillegg har det vært problemer med å sikre finansiering av virksomheten. Selskapet fikk ny leder i 2005 og synes nå å være inne i en bedre utvikling.

Selskapet opererer i et interessant industrielt miljø, men det er en del utfordringer knyttet til å komme i gang med flere innovasjons- og kommersialiseringsprosjekter, spesielt med utgangspunkt i høgskole- og forskningsmiljøet i området. Selskapet står også overfor betydelige utfordringer med hensyn å sikre finansiering av sin fremtidige virksomhet.

### ***4.2 Kunnskapsparken i Bodø***

Selskapet ble stiftet i 2001, kom i drift fra 2002, og hadde i 2005 en omsetning på 25 millioner kroner. Det har nå 14 ansatte, og budsjettert omsetning for 2006 er på 17 millioner kroner. Selskapet har gått i balanse eller hatt overskudd hvert eneste år, i 2005 var overskuddet på 1,2 millioner kroner og det forventes et overskudd på ca 1 mill. også for 2006. Selskapet har vært meget dyktige på å bygge opp aktivitet, og fremstår også som en viktig aktør for utvikling av det regionale innovasjonssystemet. I dette inngår blant annet organisering av en distribuert inkubator med aktivitet i flere av de andre selskapene i fylket.

Selskapet fremstår som en meget solid organisasjon som gir viktige bidrag til regional utvikling, og er utvilsomt det mest vellykkede av selskapene som inngår i denne evalueringen. Den viktigste utfordringen fremover er antakelig å holde aktiviteten oppe på det nivået selskapet er i dag.

### ***4.3 Kunnskapsparken i Rana***

Kunnskapsparken i Rana ble etablert i 2002. Selskapet har en forventet omsetning på ca. 6,9 mill. i 2006 og sysselsetter 3 personer (2,8 årsverk). Utviklingen av KPR har vært basert på god tilgang av RDA-midler, noe som har sikret driften de første årene. De gikk likevel med et underskudd i 2004. Dette er nå snudd og KPR gikk med et lite overskudd i 2005, noe som også forventes i 2006.

Selskapet har kommet godt i gang med etter- og videreutdanningsprosjekter og har en bred kontaktflate mot næringslivet og kunnskapsprodusenter gjennom dette. De har utleie av lokaler som for tiden huser 17 bedrifter. De driver også innovasjons- og

nyskappingsaktivitet gjennom drift av en inkubatorvirksomhet. Denne aktiviteten er foreløpig beskjeden på grunn av mangel på interessante prosjekter. Det er for tiden tre bedrifter i inkubatoren.

Kunnskapsparken har på kort tid fremstått som en viktig utviklingsaktør i regionen og fremstår som en katalysator for andre aktører (offentlige og private) og derigjennom organisering av felles prosjekter. Selskapet er imidlertid avhengig av offentlige midler, og en viktig utfordring fremover ligger i å organisere prosjekter som gir inntjening.

#### ***4.4 Lofoten Næringshage***

Lofoten Næringshage (LNH) ble etablert på Leknes i 2000, og avdelingen i Svolvær ble åpnet i 2004. Omsetningen i 2005 var om lag 3,8 millioner kroner. LNH har 3 ansatte, og budsjettet for 2006 er på 3,9 millioner kroner. Selskapet har helt fra starten slitt med underskudd, men fra og med 2004 klarte man å komme på plussiden. LNH sliter med og har sagt opp eiendomsdriften i Svolvær. På Leknes er eiendomsdriften tilfredsstillende resultatmessig, men bak tallene skjules en for ressurskrevende administrering av utleie og kontortekniske tjenester. Dette går utover utviklingsarbeidet.

LNH arbeider aktivt i mange regionale innovasjonsprosjekter med fokus på nettverk, rådgivning og opplæring mot etablerere, studenter og bedrifter. Utfordringen for næringshagen er todelt. For det første må utleie og tjenester overfor leietakerne utvikles slik at det kan driftes uten vesentlige subsidier fra utviklingstilskuddene. For det andre bør utviklingsaktivitetene i større grad suppleres med fakturerbare tjenester rettet mot viktige bransjer og enkeltbedrifter i regionen.

#### ***4.5 Næringshagen i Sandnessjøen***

Næringshagen i Sandnessjøen ble etablert i 2001 og består for tiden av 1 1/2 årsverk. Selskapet har stort sett gått i balanse, med et underskudd i 2005, men vil igjen gå med overskudd i 2006. I et forsøk på å tilpasse seg overgangen fra utviklingsfase til en driftsfase fra og med 2007, har selskapet redusert kostnader med 350' i 2006 og vil redusere kostnadene ytterligere med 350' i 2007. Det har vært noe problemer med ansettelse og kontinuitet av daglig ledelse, men ny daglig leder er nå ansatt. Selskapet har full utnyttelse av sine lokaler, og huser for tiden 29 bedrifter og 64 personer. De har ambisjoner om å utvide næringshagen til 80-100 personer. De har også kommet i gang med en distribuert inkubator, hvor det inngår 3 bedrifter.

Næringshagen har utviklet seg til å bli et attraktivt miljø og møtested både for nærings-, politisk aktivitet og til dels for foreninger. De blir således oppfattet som en nyttig aktør og nøytral møteplass for næringslivet og det offentlige i regionen. Selskapet virker bra rustet til å gå over i en driftsfase ved at de nå bl.a. har frigjort seg økonomisk fra utleievirksomheten ved at bedriftene leier direkte av huseier og at de nå i sterkere grad kan benytte personalressursene på innovasjon og nyskaping og i mindre grad på administrasjon rundt bygg og utleieforhold.

Overgangen til en driftsfase byr likevel på utfordringer ved at tilgangen på utviklingsmidler blir betydelig mindre fra og med 2007. Dette gjør det nødvendig for dem å endre måten å drive på i forhold til blant annet forretningsgrunnlaget og salg av egne tjenester og prosjekter, som ikke bare skal dekke drift, men som også skal dekke de ikke kommersielle tjenestene som utviklingsaktør.

#### **4.6 Saltdal Industri- og Næringshage**

Saltdal Industri- og Næringshage (Saltin) ble stiftet i 2002. Saltin har tre ansatte, og omsetningen i 2005 var på drøye 1,7 millioner kroner. Budsjettet for 2006 er på ca. 2,6 millioner kroner. Egeninntjeningen for 2006 blir ca. 1,1 millioner kroner.

Saltin arbeider aktivt innen gründer- og innovasjonshjelp mot Saltdals bedrifter. Stabens kompetanse, som er innen gründervirksomhet, produktutvikling og industri-design med fokus på plast, etterspørres fra hele Norge. På grunn av behov for inntjening må Saltin i noen ta på seg arbeidsoppgaver som ligger noe på siden av næringsutvikling. Staben opplever derfor til tider kapasitetsskvis når det gjelder muligheten til å utføre den innovasjonshjelp den har kompetanse til.

Få ansatte gjør at driften er marginalisert og utfordringen fremover blir å arbeide systematisk for at inntjeningen i større grad kan skje gjennom innovasjonsaktivitet, og i mindre grad på lite relevante oppdrag.

#### **4.7 Schalthuset Inkubator og Glomfjord Industripark**

Det er Meløy næringsutvikling (MNU) som ivaretar innovasjons- og nyskappingsaktivitetene i Meløy. Det ble gjort et forsøk på å etablere en næringshage i Meløy rundt 2000, men dette lyktes ikke. Næringshagen ble videreført som et prosjekt som nå blir ivaretatt av MNU gjennom Schalthuset, som er et bygg hvor etablerte og nyetablerte bedrifter kan leie lokaler og få tilgang på servicetjenester. De har også etablert en selvfinansiert inkubator funksjon (ikke offentlig støttet).

SIVA og NFK bidrar ikke med midler til selskapet, men NFK har i 2006 bidratt med 225' i prosjektmidler vedrørende fremstilling av syntetisk kvarts. MNU har for tiden fire ansatte og omsatte for 5 mill i 2005 og forventer det samme i 2006. MNU hadde et resultat på over 8 mill. i 2005 noe som bl.a. skyldes salg av aksjer i REC-konsernet. MNU ivaretar eiendomsfunksjonen og servicefunksjoner gjennom eierskap i Meløy Eiendom og Meløy BedriftsService. Sammen med MNU muliggjør disse selskapene et gunstig miljø for bedriftene i Schalthuset ved å kunne tilby dem rådgiving og ulike former for tjenester, herunder også tilføring av ledelseskompetanse og finansiering ved at de går inn som eiere.

#### **4.8 Sør-Helgeland Næringshage**

Sør-Helgeland Næringshage ble etablert i 2003. Næringshagen ble i utgangspunktet etablert rundt havbruksvirksomheten til Fjord Seafood, men senere har Fjord Seafood flyttet ut og andre bedrifter flyttet inn. Det er i dag lokalisert 20 bedrifter i næringshagen, og disse sysselsetter rundt 35 personer. Dette utgjør omtrent 80 prosent av næringshagens kapasitet.

Næringshagen har nylig kommet i gang med distribuert inkubator virksomhet. Det er to bedrifter på vei inn i inkubatoren. Næringshagen har stort sett vært drevet i økonomisk balanse, men har måttet bruke mye av utviklingsressursene på oppfølging av bedriftene, og har derfor hatt mindre tid til å jobbe strategisk med næringsutvikling. Næringshageselskapet har i 2006 også overtatt ansvaret og driften av servicefunksjoner som tidligere ble tilbudt gjennom gunstige ordninger fra Fjord Seafood. Dette bidrar til en ytterligere forverring av husøkonomien og det forventes et underskudd på rundt 200' kroner for 2006.

Næringshagen fremstår imidlertid som en viktig møteplass for næringslivsaktører i regionen, spesielt for kommunene i regionen.

En hovedutfordring for næringshagen i tiden fremover blir å generere prosjekter som kan skape inntekter, og som kan gi selskapet en bedre rolle i forhold til næringsutvikling. Det jobbes med å slå sammen næringshagen med Torgar Utviklingsselskap og Opplæringskontoret for Sør-Helgeland noe som kan bidra til mer fokus på utviklerrollen og kompetanseheving i regionen.

#### **4.9 Fiskeriparken i Vesterålen**

Selskapet ble stiftet i 2000 og kom i drift fra 2001. Selskapets formål er å organisere fou-prosjekter i samspill med det lokale næringslivet. Selskapet har tidligere hatt to ansatte og hadde en omsetning på 1 million kr. i 2005. Det har nå en ansatt og budsjetterer med en omsetning på 2,2 millioner i 2006. Selskapet har hatt en meget problematisk utvikling med underskudd på driften hvert år, og betydelige midler har gått tapt. Den vanskelige utviklingen må sees i sammenheng med et krevende forretningskonsept, og at det har vært problemer med å utvikle en fokusert strategi og komme i gang med inntektsbringende prosjekter. Selskapet har fått ny ledelse fra 2006.

Man er nå kommet i gang med fou-prosjekter som synes å fungere bra, og som involverer flere av regionens bedrifter. I selskapet er det positive forventninger til den videre utvikling, og det er også positive vurderinger i aktuelle fagmiljø med hensyn til den kontaktflaten Fiskeriparken representerer mot næringslivet. Selskapet står imidlertid overfor betydelige utfordringer med hensyn til å utvikle aktivitet i et slikt omfang at det gir tilfredsstillende inntjening.

#### **4.10 Oppsummering**

Det generelle inntrykket av denne gjennomgangen er at de fleste selskapene er relativt svake og meget sårbare organisasjoner. Et gjennomgående trekk er at de fleste har opplevd betydelige økonomiske problemer, noen av virksomhetene har hatt ledelsesproblemer, og de fleste av virksomhetene har opplevd problemer med å utvikle en hensiktsmessig strategi. De fleste står også overfor betydelige utfordringer i forhold til å utvikle sine forretningskonsepter og å sikre tilfredsstillende inntjening.

Det er imidlertid to viktige unntak fra dette mønstret. Det ene gjelder Kunnskapsparken i Bodø, som har hatt en meget positiv utvikling og på kort tid bygget opp betydelig aktivitet. Faktisk er det slik at Kunnskapsparken i Bodø i 2005 hadde nesten like stor aktivitet som alle de andre åtte enhetene til sammen.

Det andre unntaket gjelder Schalthuset i Glomfjord og den aktiviteten Meløy Næringsutvikling har. Dette selskapet har en meget solid økonomi, noe som bl.a. henger sammen med utviklingen i det lokale industrimiljøet der REC er en viktig virksomhet.

Selv om det har vært en forutsetning at de fleste selskapene skal bli økonomisk selvberende, synes dette – med unntak av de to som er nevnt foran – nokså urealistisk i de fleste tilfellene. Det må regnes med fortsatt betydelige offentlige tilskudd til virksomheten dersom man ønsker å opprettholde disse selskapene, noe vi diskuterer nærmere i det siste kapitlet.

## 5 Leietakernes vurderinger

### 5.1 Bedriftene

Som et ledd i evalueringen er det gjennomført en enkel, web-basert spørreundersøkelse til bedriftene lokalisert i seks av selskapene, nemlig Forskningsparken i Narvik, Kunnskapsparken i Bodø, Kunnskapsparken i Rana, Lofoten Næringshage, Næringshagen i Sandnessjøen og Sør-Helgeland Næringshage<sup>5</sup>. Spørreskjemaet ble sendt til 96 bedrifter, men det viste seg at 9 av disse ikke ville eller kunne besvare skjemaet. Det endelige utvalget ble dermed 87 bedrifter. Av disse besvarte 50 etter purringer, noe som gir en svarprosent på 57. I tabell 4 vises en oversikt over bedriftene.

Tabell 4 Antall svar og forespurte bedrifter i spørreundersøkelsen

Selskap	Bedrifter	Svar	Svarprosent
Forskningsparken i Narvik	11	6	55
Kunnskapsparken i Bodø	4	2	50
Kunnskapsparken i Rana	16	9	56
Lofoten Næringshage	23	10	43
Næringshagen i Sandnessjøen	25	16	64
Sør-Helgeland Næringshage	8	7	88
Totalt	87	50	57

For å få en oppfatning av hvor ”gamle” bedriftene er har vi undersøkt stiftelsesdatoen de er oppført med i Brønnøysundregisteret. Vi fant stiftelsesdato til 67 av de 87 bedriftene som var med i utvalget og de fordelte seg slik som vist i tabell 5.

Tabell 5 Bedriftenes stiftelsesår.

	før									
	1999	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	totalt
Inkubator					1	1	4	5	2	13
Næringshage	18	1		3	3	1	6	4	1	37
Forsknings- og kunnskapsparker	8	1	2		1	1		1	3	17
sum	26	2	2	3	5	3	10	10	6	67

Som vi ser av tabell 5 så er 26 av bedriftene stiftet før 1999 og de aller fleste av disse er leietaker i en næringshage. Av de totalt 37 leietakerne i næringshager, er det halvparten som er etablert før 1999, noe som bekrefter inntrykket av at leietakere i næringshager i stor grad er eksisterende bedrifter som flytter inn. Men dataene tyder i tillegg på at næringshagene også har en viss betydning i forhold til etablering av nye bedrifter. Dette stemmer med de svarene vi har fått fra bedriftene i spørreundersøkelsen hvor halvparten oppgir å være nyetableringer.

Når det gjelder bedriftene i inkubatoren, er alle disse naturlig nok nyetableringer. For forsknings- og kunnskapsparkene er det en blanding med omtrent like mange nyetableringer som bestående selskap.

<sup>5</sup> Vesterålen Fiskeripark og Saltdal Industri- og Næringshage har ikke utleievirksomhet, og Schalthuset er i denne sammenhengen et spesialtilfelle og er derfor holdt utenfor.

Tabell 6 Fordeling av leietakere på bransjer og selskaper (N=83).

	Inkubator	Næringshage	Forsknings- og kunnskapspark	Total
Forretningsmessig tjenesteyting	7	20	12	39
IKT	4	7	1	12
Undervisning	-	8	1	9
Annen tjenesteyting	1	9	4	14
Industri	4	4	1	9
Sum	16	48	19	83

En oversikt over bedriftenes fordeling på bransjer er gitt i tabell 6. Det fremgår her at de aller fleste bedriftene hører til i ulike former for tjenesteyting. Den største gruppen er forretningsmessig tjenesteyting som gjelder ulike former for konsulenttjenester, nesten halvparten kommer i denne gruppen. I tillegg er ikt og undervisning relativt store grupper. Ved siden av disse kommer det en del bedrifter i gruppen annen tjenesteyting (handel, utleie, helse- og sosialtjenester, transport m.v.), og i industri. Sistnevnte gruppe er for en del rettet mot marin sektor.

En viktig oppgave for de ulike selskapene er å bidra til kompetanseutvikling i leietakerbedriftene, særlig gjelder dette næringshagene. Det har derfor stor betydning at det skjer en samlokalisering av bedrifter som dekker ulike typer kompetanser, og som yte tjenester til de andre leietakerne og til miljøet omkring. Disse selskapene kan således ha en viktig rolle for lokal kunnskapsbasert næringsutvikling.

Av leietakerne er det vel halvparten (56 %) som selv tok kontakt for etablering, men de øvrige enten ble kontaktet eller kom i kontakt via andre aktører. Dette tyder på at miljøene oppfattes som attraktive for bedriftene.

De fleste leietakerne er svært små bedrifter. Nærmere halvparten av de som svarte (18 av 42) hadde bare en person sysselsatt, 16 hadde 2-5 ansatte, og de resterende 8 hadde noe flere ansatte, den største med 16 ansatte. Tre av leietakerne er imidlertid avdelinger av større selskap.

De fleste bedriftene forventer heller ikke vekst av betydning i tiden fremover. Av de 42 bedriftene er det 17 som forventer økt sysselsetting, men de fleste kun med en ansatt. Fire vil redusere antall sysselsatte, mens resten vil opprettholde sysselsettingen på nåværende nivå.

Leietakerne har relativt høyt kompetansenivå om man måler i forhold til de ansattes utdanningsnivå, idet 34 av 40 bedrifter har en eller flere ansatte med minst fire års universitets- eller høyskoleutdanning. Dette betyr at det i stor grad er kompetansebedrifter som er leietakere i miljøene, noe som er i samsvar med målet for virksomhetene.

Bedriftene er i hovedsak orientert mot lokale og regionale markeder. I gjennomsnitt kommer 74 prosent av omsetningen fra det lokale eller regionale markedet (44 prosent fra kommunen, 30 prosent fra fylket), mens 19 prosent kommer fra landet for øvrig og bare sju prosent fra internasjonale markeder.

Det var 32 bedrifter som oppga driftsresultat for 2005, av disse var det så mange som en tredjedel (11 bedrifter) som rapporterte negativt resultat, fem av bedriftene rapporterte å gå i balanse, og de resterende 50 prosent hadde et positivt resultat.

## 5.2 Utviklingsaktivitet

Et viktig formål med næringshagene og kunnskaps- og forskningsparkene er at de gjennom samlokalisering av bedrifter skal bidra til å skape en positiv utviklingseffekt på de virksomhetene som er lokalisert der. I undersøkelsen er det stilt spørsmål rundt



dette, og av de 50 bedriftene som har svart, er det 42 (84 %) som har svart at de har hatt utviklingssamarbeid med andre leietakere (tabell 7). De fleste bedriftene opplever således en fordel av samlokaliseringen, det er hovedsakelig noen få leietakere i næringshagene som ikke har svart positivt på dette spørsmålet.

Tabell 7: Utviklingssamarbeid med andre leietakere

	Ja	Nei	Totalt
Inkubator	8	1	9
Næringshage	23	6	29
Forsknings- og kunnskapspark	11	1	12
Sum	42	8	50

Leietakerbedriftene har ganske omfattende nettverk. Den vanligste relasjonen er kunderelasjonen, og de aller fleste bedriftene oppgir at de har kunder som samarbeidspartnere. Dernest følger kontakter til konsulenter, universitet og høgskoler og leverandører som de viktigste. Ved siden av dette oppgir nesten en tredjedel av bedriftene at de har kontakt med forskningsinstitutter, og nesten like mange at de har samarbeid med videregående skoler. Noen bedrifter oppgir også konkurrenter som samarbeidspartnere.

Samarbeidsrelasjonene gjelder naturlig nok ulike geografiske nivåer. Det er imidlertid interessant å registrere at en relativt stor andel av bedriftene – i størrelsesorden en tredjedel – oppgir kunder, konsulenter og leverandører lokalisert i parken eller hagen som samarbeidspartner. Dette bekrefter at det i noen grad er skapt miljøer som gir en del relasjoner mellom leietakerne. Ved siden av dette går en forholdsvis stor del av samarbeidsrelasjonene mot andre aktører lokalisert i kommunen eller fylket, men det er også noen bedrifter som har relasjoner til andre deler av landet og internasjonalt.

På spørsmål om lokaliseringen i selskapene har bidratt til å bedre overlevelsesevnen for bedriftene, svarte 54 prosent ja. Dette gjaldt nesten alle inkubatorbedriftene, mens det for de andre selskapene var litt under halvparten som oppga dette.

På spesifikke spørsmål om hvilke områder dette har hatt betydning, er det imidlertid færre som svarer positivt. For 23 av bedriftene (46 %) har selskapene hatt en middels eller stor betydning for produktutviklingen og 15 bedrifter (30 %) oppga at det har hatt positiv betydning for det økonomiske resultatet eller i forhold til sysselsettingen i virksomheten.

### 5.3 Betydning for leietakerne

De bedriftene som har svart på undersøkelsen, deler seg i relativt to like store grupper med hensyn til hvordan de ble etablert i hagen eller parken. 24 var nyetableringer, mens 23 var eksisterende virksomheter som flyttet inn. I tillegg kommer tre selskap som har opprettet nye avdelinger i forbindelse med at de ble leietakere.

Tabell 8: Oversikt over leietakerne etter status ved etablering selskapet

	Nyeta- bleringer	Innflytting	Ny avdeling	Totalt
Inkubator	9			9
Næringshage	13	14	2	29
Forsknings- og kunnskapspark	2	9	1	12
Sum	24	23	3	50

Av de 24 nyetableringene er det 9 som er etablert i inkubatorene. Blant leietakerne i næringshagene, er det omtrent halvparten som er nyetableringer. De to viktigste grunnene for at bedriftene etablerte seg i hagen/parken var tilgang på lokaler og bra miljø og entreprenørskapskultur. Deretter følger faktorer som tilgang på ulike tjenester, lokaliseringens omdømme og nærhet til andre entreprenører. En oversikt over svarene er gitt i tabell 9.

Tabell 9. Betydning av ulike faktorer for leietakerne (N=50).

	Middels eller stor betydning (antall)
Tilgang på lokaler, kontorer, møterom etc.	42
Bra miljø og entreprenørkultur	41
Tilgang på ulike tjenester (IT, sentralbord, post etc.)	31
Lokaliseringens omdømme	29
Nærhet til andre entreprenører	26
Nærhet til markeder, kunder, leverandører	23
Mulighet for ekspansjon	20
Risiko- og kapitalavlastning ved å leie	14
Tilgang på arbeidskraft	7

På spørsmål om hvilken betydning ulike faktorer har hatt for leietakerne, oppgis formelle og uformelle møteplasser som viktigst, deretter følger nettverk mot andre kompetansemiljøer. En videre oversikt over svarene er gitt i tabell 10.

Tabell 10: Betydningen næringshagene, forsknings- og kunnskapsparkene har hatt for tilgang på ulike faktorer for bedriftene (N=50).

	Middels eller stor betydning (antall)
Formelle og uformelle møteplasser	38
Engasjement og mobilisering lokalt	32
Kontakter med næringsmiljøer	29
Kontakter med kompetansemiljøer	28
Rådgivning/ kvalifisert samtalepartner	27
Lokal/regional verdiskapning	27
Nettverk mot private eller offentlige investorer	26
Kontakt med og søknadsskriving til virkemiddelapparatet	20
Markedsinformasjon, produktkunnskap m.m.	18
Kontakter med FoU-miljøer	17
Kontakter mot finansielle miljøer – annen finansiering	17

Under dette ble det også kommentert at miljøene har bidratt til felles markedsføring, tilgjengelighet, synliggjøring og profilering, men at terskelen for å bli en del av disse miljøene opplevdes som høy.

Et klart flertall av bedriftene (60 %) forventer at lokaliseringen i næringshagen, kunnskaps- eller forskningsparken vil bidra til merverdi for bedriften fremover. Dette indikerer tro på at miljøene vil kunne gi dem noe mer enn det de kunne ha klart på egenhånd og uavhengig av miljøet.

#### **5.4 Forbedringspotensialer**

I spørreundersøkelsen ble det også spurt om det var områder der de aktuelle selskapene kan fungere bedre, og et flertall på 60 prosent mente at det er et forbedringspotensial i de tjenestene som tilbys.

Mange av kommentarene i tilknytning til dette gjelder økt effektivitet og profesjonalitet i tjenestetilbudet. Oppfølgingen overfor bedriftene må bli bedre. Det dreier seg om veiledning og rådgivning og at kompetansen på disse områdene må bli bedre, og at det bør være flere personer tilgjengelig med slik kompetanse. Det ble også påpekt at det går for lang tid mellom hver oppfølging.

Økt samhandling mellom bedriftene i miljøene er også noe som mange etterlyser. Markedsføring av miljøene utad kan bedres samtidig som kontakten med næringslivet utenfor lokaliteten må intensiveres og særlig mot investormiljø og miljø med tilgang på risikokapital. I tillegg ønsker noen av bedriftene mulighet for utvidelse og større areal.

Flere av leietakerne har synspunkter på at selskapenes kompetanse og de tjenester de tilbyr kan bli bedre. Vel halvparten mente at dette bør bli bedre på ett eller flere områder. Det er spesielt bedre markedskompetanse som etterspørres. Det savnes også bedre søknadskompetanse og teknologikompetanse. Derimot er det få som etterspør mer it- kompetanse, noe som kan tyde på at selskapene dekker disse behovene på en tilfredsstillende måte.

Flere av bedriftene som er i inkubatorene oppfatter disse som viktige for å støtte opp om nyetableringer i oppstartfasen. For gründerne kan oppholdet her bety et være eller ikke være. To av inkubatorbedriftene opplevde det imidlertid som et problem at ulike deler av virkemiddelapparatet ikke er samstemte, og at etablerere som har blitt tatt opp i en inkubator, ikke får etablererstøtte fra Innovasjon Norge. Det kom også synspunkter på at det kan ta mange år å utvikle nye bedrifter, og at oppleggene i inkubatorene ikke er tilpasset dette.

Noen av leietakerne i næringshagene opplever at næringshagene i liten grad har anerkjennelse utover egen kommune og lokalmiljø, samtidig som noen mener at næringshagene kan ha potensial for arbeid med næringsutvikling. I følge noen få bedrifter burde næringshagene i kraft av sin samlede kompetanse spille en rolle som en viktig virkemiddelaktør, noe som både kan gi en avpolitisering og større grad av profesjonalisering av næringsarbeidet.

## 6 Strategi for utvikling av innovasjonsnettverket

### 6.1 Status for selskapene

I det følgende skal vi gi noen kommentarer til hvilke utfordringer man står overfor i Nordland med hensyn til å utvikle infrastrukturen for innovasjon og entreprenørskap videre. Som det fremgår foran, står man overfor relativt omfattende problemer. Med et par unntak representerer de ulike innovasjonsselskapene svake og svært sårbare organisasjoner, og det er vanskelig å se hvordan i alle fall en del av dem skal ha mulighet til å utvikles til å bli levedyktige virksomheter innenfor gjeldende rammebetingelser.

For å underbygge dette, har vi i tabell 11 gitt en oversikt over samlet offentlig støtte inklusive prosjektmidler gitt i 2005 til de enkelte selskapene, og sett dette i relasjon til de enkelte selskaperens omsetning. Som det fremgår, utgjør de offentlige tilskuddene og prosjektmidlene i de fleste tilfellene over femti prosent av omsetningen, og i noen tilfelle opp mot 70-80 prosent. Det er bare ett unntak fra dette, nemlig Kunnskapsparken i Bodø der de offentlige prosjektmidlene utgjør en relativt beskjeden andel av omsetningen.

Tabell 11: Oversikt over offentlige tilskudd til innovasjonsselskapene i forhold til selskaperens omsetning i 2005. Alle tall i 1000 kr.

	FP Narvik	KP Bodø	KP Rana	Lofoten NH	NH Sand- nessjøen	Salt- dalen	Schalt- huset	Sør- Helgeland NH	Vester- ålen FP
NFK utviklingsmidler	0	0	0	800	500	500	0	500	403
NFK andre prosj.midler	650	1 978	775	0	0	0	0	0	0
RDA-midler	0	0	0	200	500	150	0	500	0
SIVA	1 270	0	3 000	550	100	200	1 200	0	0
Kommuner	77	0	0	700	350	200	3 150	315	150
Annen offentlig støtte	619	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum offentlig støtte	2 615	1 978	3 775	2 250	1 450	1 050	4 350	1 315	553
Omsetning 2005	3 644	25 298	6 334	3 786	3 534	1 787	5 006	2 448	1 018
Offentlige midler i forhold til omsetningen (%)	72	8	60	59	41	59	87	54	54

Vi har sett på de tilsvarende tallene for 2006, og i hovedsak går tendensene i samme retning.<sup>6</sup>

Hovedmønsteret er altså at tilførsel av offentlige midler utgjør et svært viktig grunnlag for å drive disse selskapene, og med unntak av Kunnskapsparken i Bodø, synes det svært lite realistisk at selskapene skal bli selvberende. Men også for Kunnskapsparken i Bodø er det viktig med prosjektmidler fra fylkeskommunen dersom selskapet skal ivareta noen av dets roller i innovasjonsnettverket, som drift av InnovasjonsForum Nordland og organisering av den distribuerte inkubatoraktiviteten.

I tillegg til disse ni selskapene, har det som omtalt tidligere i rapporten blitt etablert, eller er under etablering, ytterligere seks selskap. Hvordan disse vil utvikle seg, gjenstår å se. Det kan tenkes at noen av dem har potensial til å utvikle seg bra siden det står relativt sterke industrielle aktører bak noen av dem. Men det gjelder

<sup>6</sup> På grunn av begrenset tid til å foreta denne sammenstillingen, har vi ikke fått kvalitetssikret tallene for 2006 tilstrekkelig til å presentere dem her.

ikke alle selskapene, og risikoen for at noen dem skal utvikle problemer tilsvarende det som er erfart med de bestående selskapene, er antakelig temmelig stor.

Man er altså i ferd med å utvikle en ganske omfattende struktur av ulike typer innovasjonsselskap i fylket. Selv om forutsetningen for etableringen av flere av selskapene har vært at de skal bli økonomisk selvberende, spesielt gjelder det nærings- hageene, er dette åpenbart urealistisk i de fleste tilfellene. Det viktigste spørsmålet fremover er derfor hva det er rimelig å bruke av offentlige midler for å opprettholde slike selskap, og hvor mange og hva slags typer selskap det da er fornuftig å ha innenfor rammen av de midlene man vil bruke.

For Nordland fylkeskommune blir spørsmålet ganske enkelt hvor mange millioner man vil bruke i året på å støtte selskapene, og hvor mange selskap det er fornuftig å fordele disse midlene på.

## 6.2 Konseptutvikling

Før vi går videre i denne diskusjonen, kan det være grunn til å ta et skritt tilbake og stille spørsmål ved hva som ville være rimelig å forvente når den nye strukturen av innovasjons- og utviklingselskap ble etablert.

For de fleste regioner og miljøer i Norge var disse selskapene noe nytt. Når man etablerer noe nytt, må man regne med at det tar tid å utvikle kompetanse for å drive den nye virksomheten. Det tar også tid å utvikle og tilpasse forretningskonseptene til lokale forutsetninger. Det er derfor naturlig at det blir en del prøving og feiling, og at man i en del tilfelle ikke får det til å fungere. At man i en innledende fase taper en del penger på selskapene, er derfor noe man kunne forvente - eller i alle fall ville det ikke være noen stor overraskelse.

I tillegg har det vært et spesielt problem at konseptene som ligger til grunn for de ulike hager og parker er relativt uklare. Som påpekt i annen sammenheng<sup>7</sup>, har det fra SIVAs side lenge blitt gjort for lite for å systematisere erfaringer med å drive virksomhet basert på de ulike konseptene, og å utvikle konseptene videre. Primært ligger dette ansvaret hos SIVA, siden de har det nasjonale ansvaret for å forvalte dem.

Nå må det riktignok kommenteres at de i senere tid har organisert noen aktiviteter for å sikre erfaringsutveksling og konseptutvikling. SIVA er representert i de fleste styrene, og får gjennom dette god oversikt over utfordringene i de ulike selskapene, og kan bidra til erfaringsutvikling. For næringshageene arrangeres det flere samlinger i året der lederne møtes for erfaringsutveksling og drøfting av felles problemer. Det har også vært gitt tilbud om kompetanseutviklingstiltak, bl.a. gjennom Universitetet i Tromsø.

Spesielt kan det fremheves et prosjekt som gjennomføres av Universitetet i Tromsø<sup>8</sup>. Utgangspunktet for prosjektet er en tidligere evaluering av næringshageprogrammet der konklusjonen bl.a. er at næringshageene har lav innovasjonsevne målt i forhold til nyetableringer og vekst i leietakerbedriftene. Ut fra dette er prosjektet rettet mot hvordan det kan bli bedre koplinger mellom næringshageene og fou-miljøer, og hvordan næringshageene og inkubatorene kan styrke sine roller i forhold til kompetanseutvikling i regionen. Prosjektet er rettet mot næringshageene i Finnmark og

---

<sup>7</sup> Jfr. Spilling, O.R. (2006): Strategi for entreprenørskap. Inngår i Spilling O.R. (red): *Entreprenørskap på norsk*. 2. utgave.. Bergen: Fagbokforlaget.

<sup>8</sup> Prosjektet er kalt "Næringshagenettverket i Finnmark og Troms (NiFT): Et nettverk for videreutvikling og vekst i næringshager og inkubatorer". Universitetet i Tromsø er ansvarlig, og prosjekt blir i følge planen gjennomført i perioden juni-desember 2006.

Troms, men resultatene vil ha stor interesse for næringshagene også i andre deler av landet.

Slike aktiviteter er svært viktige, både for å få en bedre forståelse av hvilke roller de ulike selskapene har i forhold til innovasjon og næringsutvikling, og hvordan rollene kan utvikles bedre.

Selv om SIVA er i gang med et viktig utviklingsarbeid, kan det nok likevel reises spørsmål ved om det som foregår er tilstrekkelig i forhold til de utfordringene de ulike selskapene står overfor. Og i alle fall er det relativt langt frem før den nye kunnskapen er tilgjengelig og omsatt i praksis i selskapene.

En hovedutfordring i strategien for utvikling av innovasjonsselskapene i Nordland er derfor å tilrettelegge for en organisert læringsprosess. I dette ligger at man må utvikle en klarere oppfatning av hva slags funksjoner de ulike selskapene skal ivareta, hvordan de kan ivaretas og hva som er realistiske mål for virksomhetene.

En problemstilling som melder seg ved gjennomgang av de ulike aktørene, er knyttet til hvordan målene deres er formulert. For flere av virksomhetene er det betydelig uklarerhet i beskrivelsen av hvilke funksjoner de faktisk ivaretar, og hvordan de beskriver målene for sin virksomhet. Vi har registrert mange generelle og til dels ambisiøse målformuleringer som tyder på at man tillegger sin organisasjon altfor stor vekt. Det er tross alt begrenset hva en liten organisasjon med et par personer er i stand til å realisere.

Det er derfor viktig at selskapene disiplinere seg til å formulere konkrete og realistiske mål, og de bør formuleres slik at de er etterprøvbare. Et viktig ledd i en slik strategi er at aktørene har systemer for rapportering, slik at rapporteringen kan relateres til de formulerte målene. Eksempelvis har det lenge vært et problem for inkubatoraktiviteten i Norge at man ikke har noe felles system for rapportering av resultater, slik at man kan danne seg et bilde av hvilken betydning disse organisasjonene har i forhold til nyetableringer.

Tilsvarende er rapporteringssystemet for næringshagene svært summarisk. I forbindelse med denne evalueringen har vi gjort forsøk på å få dokumentert hvordan rapportering foregår, og det lille vi har fått tilgang til, tyder på en svært summarisk rapportering, der det gis lite grunnlag for å vurdere hvilke funksjoner de ulike næringshagene ivaretar, og hvordan de blir ivaretatt. Eksempelvis er det et mål for næringshagene at de skal bidra til nyetablering og vekst innenfor kunnskapsbasert virksomhet. Men dels er det uklart hva som menes med kunnskapsbasert virksomhet, og det har hittil ikke vært noen form for rapportering verken om næringshagene bidrar til nyetableringer, eller om de bidrar til vekst i de selskapene de har som leietakere.

Vi er kjent med at rapporteringssystemet nå er under revisjon av SIVA, man skal bl.a. regelmessig hente inn registerbaserte opplysninger om de enkelte leietakerbedriftene og kan slik følge deres utvikling over tid. Dette kan gi viktige informasjon, men bør nok suppleres med en mer systematisk rapportering fra de enkelte selskapene om de ulike funksjonene de ivaretar.

### **6.3 Eiendomsfunksjonen**

Et problem for flere av aktørene, spesielt blant næringshagene, er at man skal kombinere forvaltningen av eiendom med å drive utviklingsaktivitet. Næringshagekonseptet, og i en del tilfelle også kunnskaps- og forskningsparker, innebærer å drive utleie av forretningslokaler for å samlokalisere virksomhet som kan gi et interessant miljø. Problemet er imidlertid ofte at man ikke har tilstrekkelig kontroll på økonomien knyttet

til dette – den såkalte husøkonomien – slik at det går på bekostning av utviklingsfunksjonen.

Flere av selskapene, spesielt næringshagene, har problemer i forhold til husøkonomien. Problemene skyldes at de ikke klarer å dekke inn kostnadene de har overfor huseier gjennom de leieinntektene de får fra leietakerbedriftene. Dette skyldes flere ting, men i hovedsak gjelder det for lav utleiegrad og for lite inntjening på store og ugunstige fellesarealer. Flere av selskapene har dårlige kontrakter med huseier og må ta all risiko i forbindelse med utleie. Det er også ressurskrevende å følge opp bedriftene ved å være deres vaktmester når ting ikke fungerer.

Det er derfor viktig å finne frem til organisatoriske løsninger som bringer denne delen av virksomheten under økonomisk kontroll, noe SIVA er meget bevisste på med hensyn til å godkjenne nye næringshager. Det stilles nå som krav at man skal ha orden på husøkonomien for å komme inn under næringshageprogrammet.

En interessant modell for organisering av husøkonomien finner vi i Næringshagen i Sandnessjøen. De har inngått en ny avtale med huseier om at næringshagen ikke skal være mellomvert og ha risiko ved utleie. Bedriftene i næringshagen leier nå direkte av huseier. Næringshagen får provisjon for administrasjon av utleievirksomheten, og har ellers inntekter fra huseier for markedsføring og rekruttering av bedrifter til næringshagen. Risiko for tidvis ledige lokaler er dermed begrenset til tapt provisjon. Dette er for øvrig en modell som flere av de andre selskapene også skal forsøke å forhandle seg til.

En side av denne problematikken er at manglende styring av husøkonomien gjerne vil gå på bekostning av den utviklingsfunksjonen selskapet skal ivareta. Det er derfor avgjørende viktig at selskapene har full kontroll med denne funksjonen.

#### **6.4 Utviklingsfunksjonen**

Den primære funksjonen til innovasjonselskapene er at de skal bidra til innovasjon og nyskaping på ulike måter, det vi her sammenfatter i begrepet utviklingsfunksjonen. Vi har imidlertid registrert i selskapene at samtlige, bortsett fra to av selskapene, har hatt problemer med å ivareta utviklingsfunksjonen på en økonomisk tilfredsstillende måte, til dels har selskapene hatt betydelige tap.

Det ser ut til at selskapene står overfor relativt fundamentale problemer – det forventes på den ene siden at de skal ivareta utviklingsfunksjoner av samfunnsmessig interesse, samtidig som det i begrenset grad er mulig å skaffe inntekter gjennom denne typen oppdrag. Men fra SIVAs side har det hele tiden vært en forutsetning at selskapene skal bli økonomisk selvberende etter en utviklingsperiode. I det følgende skal vi diskutere nærmere ulike problemstillinger rundt dette.

Som grunnlag for denne diskusjonen har vi tatt opp med hvert enkelt selskap som inngår i evalueringen om hvilke muligheter de har til å drive sin virksomhet uten offentlige tilskudd. Alle selskap, bortsett fra ett uttaler at det ikke er mulig å drive den virksomheten de gjør i dag uten økonomisk støtte. Flere mener riktignok at de på sikt kan ha mulighet for å bli selvfinansierende, men da neppe med den vektleggingen de i dag har på utviklingsoppgaver.

Holdningen er at det er en offentlig oppgave å drive næringsutviklingsarbeid. Markedet er vant til å få utviklings- og innovasjonsaktiviteter gratis. En side av dette er at de fleste leietakerbedriftene svært små, og at disse dermed har liten betalings- evne i forhold til utviklingsoppgaver. Dette gjør at det er vanskelig å skaffe kunder som er villige til å betale en forretningsmessig pris for de tjenester selskapene yter. Ved siden av dette arbeider flere av selskapene med andre utviklingsoppgaver,

eksempelvis knyttet til lokal og regional utvikling, som også gir begrensede inntektsmuligheter.

Hvis de offentlige tilskuddene faller bort, vil ikke selskapene kunne ivareta en del av de oppgaver de i dag varetar, men må søke mot andre områder som gir større inntektsmuligheter, som eksempelvis vanlig konsulentvirksomhet.

En aktuell problemstilling er derfor om det bør etableres en permanent tilskuddsordning for drift av slike virksomheter. Det vil i så fall innebære et vesentlig brudd med SIVAs og fylkekommunens strategi som til nå som har vært basert på at slike virksomheter skal bli selv bærende etter en periode på fem år.

Det synes imidlertid i praksis å ha utviklet seg en erkjennelse av at selskapene ikke vil kunne klare seg uten regelmessig tilskudd. I det nye næringshageprogrammet som går fra 2007 opprettholder riktignok SIVA kravet om at de nye virksomhetene skal sannsynliggjøre at de vil bli selv bærende etter utviklingsperioden. Men samtidig kan man ikke vise til et eneste eksempel på en næringshage som har klart å oppnå det, og aktiviteten i en rekke næringshager der utviklingsperioden er over, blir nå videreført ved at det gis nye driftstilskudd. Dette er også tilfelle for noen av selskapene i Nordland.

Tiden synes derfor å være moden for at man går inn på ordninger der det gis faste tilskudd til de innovasjonsselskapene man ønsker å opprettholde. For fylkeskommunen er dermed problemstillingen fremover hvor mange millioner man vil bruke årlig på å støtte de ulike innovasjonsselskapene, og dette vil få konsekvenser for hvor mange selskap man vil kunne engasjere seg i. En slik strategi må selvsagt utvikles i tett samspill med SIVA.

Det må imidlertid også utvikles mer kunnskap om hvordan særlig næringshagene kan drives. I forlengelse av det pågående arbeid med bl.a. erfaringsutveksling og kompetanseutvikling, burde SIVA utvikle en eller flere modeller for hvordan en næringshage kan ivareta sin utviklerrolle, og interessante eksempler på hvordan næringshager kan drives på en god måte, bør løftes frem.

Som et ledd i dette arbeidet kan det også diskuteres ulike måter å utvikle næringshagekonseptet på. En variant er at man går bort fra at næringshagene skal ha noen rolle i innovasjonssystemet ut over å tilby lokaler som gir grunnlag for å samlokalisere virksomheter i interessante næringsmiljøer. Dette bør det være mulig å drive utelukkende basert på leieinntekter. En annen variant er at man går over til å drive ren konsulent- og rådgivningsvirksomhet og dropper andre utviklingsfunksjoner. Dette innebærer i så fall å gå i en mer kommersiell retning, og da i konkurranse med eksisterende konsulenter.

Poenget er at det nå bør gjennomføres et systematisk arbeid med sikte på å bringe på det rene om det finnes gode modeller for å vedlikeholde næringshagene etter den innledende femårsperioden, eller om man bør etablere faste tilskuddsordninger.

### ***6.5 Regional organisering***

Innovasjonsselskapene i Nordland inngår i et regionalt system som inviterer til en regional arbeidsdeling og samhandling mellom de enkelte enheter. Her er det flere utfordringer. Dels er ikke de enkelte selskap tilstrekkelig forankret i hele den regionen de skal betjene. Flere av selskapene har blitt relativt lokale i sin innretning. Dette kan skyldes selskapenes egen strategi. Flere av selskapene er lokaliseringsselskapenes egen utviklingsaktør og oppfattes derigjennom som en lokal aktør. Men det kan også henge sammen med manglende interesse fra andre aktører, både kommuner, deres næringssselskap og andre regionale aktører, som ikke er interessert i slikt samarbeid.



Det bør derfor, i de regioner der samarbeidet ikke er tilfredsstillende, tas en gjennomgang av situasjonen med sikte på å få til en bedre regional samordning, og fylkeskommunen bør kunne ha en rolle i forhold til dette. Det kan også være mulig at en slik regional samordning kan bidra til å løse noen av de økonomiske utfordringene næringshagene står overfor.

Noen nye utfordringer reises så ved at flere nye innovasjonsselskap er under etablering. Som vi har gjennomgått tidligere, dreier det seg om seks nye i tillegg til de ni som finnes fra før. Selv om beslutningsprosessen ikke er fullført for alle selskapene, blir det i alle fall en relativt betydelig økning, og spørsmålet er om hvordan dette, både i forhold til den regionale arbeidsdelingen, og i forhold til de økonomiske tilskuddene som kreves.

Når det gjelder den regionale arbeidsdelingen, ser det i utgangspunktet ut til at de nye selskapene i hovedsak vil fungere komplementært til de bestående selskapene, selv om det nok kan oppstå problemer i et par tilfelle. Vi registrerer spesielt situasjonen i Rana, der det er under etablering en industriinkubator i tillegg til at man allerede har Kunnskapsparken i Rana som også driver inkubator.

I tillegg registrerer vi at det blir forholdsvis mange innovasjonsselskap innenfor området til Helgeland regionråd. I Mosjøen er det både under etablering en næringshage og en industriinkubator, i Sandnessjøen finnes det en næringshage og det planlegges en ny kulturinkubator, og på Lovund er det under utvikling en kystinkubator. Det kan vel stilles spørsmål ved om det er hensiktsmessig å etablere så mange selskap i denne delen av fylket, eller i alle fall å organisere dem som separate selskap.

Det kan se ut til at det er behov for en bedre samordning av de ulike interessene når disse virkemidlene skal utvikles videre. Denne samordningen må skje både mellom ulike lokale og regionale aktører, og mellom fylkeskommunen og SIVA. Eksempelvis har ikke samordningen mellom SIVA og fylkeskommunen vært tilfredsstillende i forbindelse med ett av de nye selskapene, og det er viktig at det opprettes bedre kontakter på dette nivået.

Vi har ellers merket oss at Nordland fylkeskommune planlegger en regional gjennomgang av innovasjonsselskapene i løpet av våren 2007. Vi tror det er et meget fornuftig skritt. Det er viktig at man i de ulike deler av fylket tar en gjennomgang av de selskapene man allerede har eller som er under etablering. I tillegg bør man også gjennomgå de ulike lokale utviklingsselskap som dels arbeider på de samme eller tilstøtende områder som innovasjonsselskapene. I de regionale gjennomgangene bør det diskuteres hvilke funksjoner de ulike selskapene ivaretar i forhold til hva slags behov man egentlig har. I forlengelse av dette bør man så drøfte hvordan de ulike selskapene kan inngå i en hensiktsmessig struktur for å dekke behovene.

Det viktigste spørsmålet i denne sammenheng er økonomien. Gitt at det ikke er mulig å drive innovasjonsselskapene etter deres intensjoner uten relativt betydelige tilskudd, blir hovedspørsmålet hvor mye det offentlige er interessert i å bruke på selskapene, og hvilken selskapsstruktur som så er hensiktsmessig innenfor en slik ramme. Vi har tidligere i rapporten oppsummert Nordland fylkeskommunes årlige kostnader til de ni selskapene som er med i evalueringen til å være i nærheten av 6 millioner kroner i 2006. I tillegg er imidlertid fylkeskommunen også involvert i noen av de nye selskapene, slik at engasjementet i innovasjonsselskapene ligger på 7-8 millioner. I tillegg kommer så kostnader til ulike prosjekter som gjennomføres i selskapene, slik at årlige kostnader kan være i størrelsesorden 10 millioner.

Ved siden av dette kommer de årlige tilskuddene fra SIVA, samt at flere av kommunene også yter årlige tilskudd. De siste årene har dessuten bruk av RDA-midler vært betydelig. I 2005 utgjorde summen av alle offentlige tilskudd og prosjektmidler

nesten 20 millioner. Totalt sett dreier det seg således om ganske store beløp, og man skal derfor være relativt forsiktig med å involvere seg i enda flere selskap, i alle fall uten at dette er basert på en oversikt over de funksjoner de ivaretar og økonomien i virksomhetene.

Det bør også utvikles bedre kunnskap om hva som er et optimalt antall aktører i innovasjonsnettverket. Når flere av de bestående aktørene har problemer med å fylle sin rolle i innovasjonsnettverket, er det ikke sikkert at dette systemet kommer til å fungere bedre selv om det kommer til nye aktører.



## Vedlegg: Oversikt over innovasjonsselskapene

I det følgende gis det en strukturert oversikt over de ni selskapene som inngår i evalueringen av innovasjonsselskapene i Nordland.

---

Forskningsparken i Narvik (FPN)	40
Kunnskapsparken i Bodø (KPB)	42
Kunnskapsparken i Rana (KPR)	44
Lofoten Næringshage AS (LNH)	46
Næringshagen i Sandnessjøen (NHIS)	48
Saltdal Industri- og Næringshage AS (Saltin)	50
Schalhuset Inkubator, Glømfjord Industripark	52
Sør-Helgeland Næringshage (SHNH)	54
Vesterålen Fiskeripark AS (VFP)	56

<b>1</b>	<b><i>Forskningsparken i Narvik (FPN)</i></b>						
Initiering	FPN ble opprinnelig etablert som et prosjekt i Futurum (Narviks næringsutviklingsselskap) som ledd i omstillingsarbeidet i Narvik. Selskapet ble formelt stiftet i mars 2000, og kom i full drift med 2 heltidsansatte i mars 2001.						
Eierskap, aksjekapital	Aksjeselskapet ble stiftet av Futurum og SIVA med aksjekapital på 5 mill. kr. Per 2006 er aksjekapitalen på 8,6 mill kr, med i alt 12 eiere: Norinova 30,3 %, Futurum 29,2 %, Nordland Fylkeskommune 23,4 %, VINN 4,0 %, Narvik kommune 2,2 %, i tillegg 2 lokale banker og 5 bedrifter med mindre poster på 1-2 %.						
Styre	Leder: Karl Johan Jakola (Norinova AS). Medlemmer: Ingvild Myhre (Network Norway AS), Edel Storelvmo (Høgskolen i Narvik), Geir Hørrigmoe (Norut Teknologi AS), Trond Husjord (Formuesforvaltning ASA), Olaf Larsen (Narvik Energi AS).						
Mål	<p>FPN skal bidra til at det etableres flere kunnskapsbaserte bedrifter i Narvik-regionen, gjennom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Initiere og søke etter kunnskapsbaserte prosjekter som kan kommersialiseres basert på kontakt med forskningsmiljøet og næringslivet i regionen</li> <li>• Tilrettelegge for samarbeid mellom fou-miljø, bedrifter og offentlige institusjoner</li> <li>• Forvaltning av midlene til Narvik kapital gjennom investering i såkornsselskap i regionen</li> <li>• Bidra til ytterligere innovasjon i regionen</li> </ul>						
Funksjoner	<p><i>Nyskaping/kommersialisering:</i> Arbeid med prosjekter som kan kommersialiseres. Flere bedrifter er under utvikling i inkubatoren, i tillegg andre innovasjonsprosjekt. FPN arbeider som kommersialiseringsaktør under FORNY-programmet i samarbeid med Norinova (Forskningsparken i Tromsø)</p> <p><i>Samlokalisering/veksthus/inkubator:</i> Samlokalisering av fou-miljø, bedrifter og etablerere som bidrar til nyskaping. Tilbud av utviklingsmiljø for nyetablerere. Flere bedrifter er samlokalisert.</p> <p><i>Kapital:</i> Forvaltning av Narvik Kapital AS. Flere prosjekter er vurdert, men det er bare gjort ett engasjement hittil.</p> <p><i>Nettverk/kunnskapsformidling/møteplass:</i> Møteplass for kunnskapsbasert virksomhet, arena for regional innovasjon og koordinator mot nasjonale satsinger. Har bl.a. medvirket i å arrangere Designdagene i Narvik (sept 2006) og arbeid med søknad om å komme med i den nasjonale NCE-ordningen (National Centre of Expertise) med en NCE i fornybar energi, en søknad som foreløpig ikke har blitt innvilget.</p>						
Bransje/spesialisering	Er rettet mot teknologibasert virksomhet av den type som finnes i Narvik-regionen.						
Ressurser/kompetanse	Tre personer ansatt (inkl. en nytilsatt prosjektkonsulent i 2006), to sivilingeniører og en siviløkonom, med variert bakgrunn fra næringsliv og forskning, inkl. arbeid med teknologiprojekter og bedriftsrådgivning.						
Økonomi (1000 kr)	2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj	
	Omsetning	503	1.482	2.196	2.090	3.644	4.700
	Driftsresultat	-1.561	-1.625	-852	-1.228	136	279
	Årsresultat	-1.101	-1.624	-672	-1.614	156	
Egen inntjening	Relativt begrenset, viktigste inntekter knyttet til utleie, og prosjektvirksomhet. Til sammen utgjorde dette ca 1 mill kr i 2005. Fra 2006 vil det også bli inntekter for management av Narvik Kapital as						
NFKs engasjement	NFK gikk inn med 1 mill kr i aksjekapital (14 %) i 2001. NFK har senere ytet et langsiktig lån på 1 mill kr som i 2006 har blitt konvertert til egenkapital slik at NFK nå har en eierandel på 23,4 % NFK ga tilskudd til driften med hhv. 700' i 2003, 650' i 2005 og 350' 2006, til sammen 1,7 mill (tilskuddet i 2003 var også for 2004)						
SIVAs rolle	SIVA var med på stiftelsen med 2,5 mill i aksjekapital, men trakk seg ut av selskapet i 2004 og overførte sin eierandel til Norinova (forskningsparken i Tromsø). Søknad om støtte til inkubatoraktivitet ble ikke innvilget for 2006 grunnet manglende midler, ny søknad er sendt for 2007.						
Annen offentlig støtte	Narvik kommune yter årlige tilskudd, disse er knyttet til konkrete prosjekter og var på 150' i 2004, og 77' i 2005 og forventes på 100' i 2006. NFP får finansiering gjennom FORNY-programmet, 490' i 2005. RDA-midler innvilget for 2005: 1.270'.						

Utvikling av virksomheten	FPN har hatt en vanskelig utvikling med kontinuerlige underskudd til og med 2004. Dette henger dels sammen med problemer med å utvikle en hensiktsmessig strategi og organisere gode prosjekter, dels at man ikke har lyktes i å sikre finansiering til aktiviteter som inkubatoren. Ny leder i selskapet tiltrådte i 2005, og dette året var første år med balanse i regnskapet. Selskapet er godt i gang med ulike aktiviteter, men står fortsatt overfor betydelige utfordringer med hensyn til å finansiere aktiviteten.
Eiendomsfunksjonen	FPN leier 860 kvm kontorlokaler og 400 kvm verkstedlokaler av SIVA. Disse lokalene leies ut videre, hvorav 200 kvm til inkubator. Samlet antall leietakere: 6 i inkubatoren og 7 bedrifter forskningsparken. I tillegg leier SIVA direkte ut til 6 bedrifter i byggene der Forskningsparken er lokalisert. Inkubatoren har plass til 8-10 bedrifter, p.t. er to kontorer ledig. Utleievirksomheten går med noe tap, avhengig av betalingsdyktigheten til leietakerne.
Innovasjonsfunksjonen	Innovasjonsaktivitet godt ivaretatt, både gjennom arbeid med kommersialiseringer, andre innovasjonsprosjekt og ulike prosjekter ellers.
Nettverk	Tett nettverk mot det lokale næringslivet, spesielt det som er lokalisert i Teknologibyen. Tett samspill med Futurum AS som de er samlokalisert med. Gode relasjoner med Høgskolen i Narvik, men det har hittil vært meget begrenset tilgang på prosjekter fra Høgskolen. Man arbeider nå for å gjøre samspillet bedre. Nære relasjoner med Norinnova i Tromsø som de samarbeider med om kommersialiseringer.
Kapital	NFP har managementfunksjonen for Narvik Kapital AS som er et såkornfond med 20 mill kr., foreløpig er det inngått ett engasjement.
Regional utvikling	Narvik har et relativt tungt teknologibasert næringsmiljø, og FPNs aktivitet vil kunne bidra til å støtte opp om denne utviklingen. Så langt er imidlertid resultatene beskjedne.
Addisjonalitet	Selskapet har hittil oppnådd beskjedne resultater, men vil kunne ha en nyttig funksjon i forhold til kommersialiseringer og andre typer innovasjonsprosjekter. Eiendomsfunksjonen er viktig for å tilrettelegge for utvikling av teknologimiljøet i området.
Utfordringer videre utvikling	Selskapet synes å være i god utvikling med hensyn til å identifisere interessante prosjekter, men det er viktig å få frem flere prosjekter med utspring i forskningsmiljøene, spesielt HIN. En hovedutfordring er å sikre finansiering av aktiviteten. Det brukes nå mye ressurser på finansiering. Bortfall av RDA-midler i 2007 skaper betydelige utfordringer, og selv om FPN kommer inn under SIVAs inkubatorprogram fra 2007, er det fortsatt betydelig finansieringsbehov.

<b>2</b>	<b><i>Kunnskapsparken i Bodø (KPB)</i></b>																					
Initiering	Kunnskapsparken i Bodø ble etablert i desember 2001. Initiativtakere var NFK i samarbeid med privat næringsliv, SIVA og Høgskolen i Bodø.																					
Eierskap, aksjekapital	Aksjekapitalen er på 7,9 mill. kr og største eiere er SIVA (25,3 %), NFK(25,3 %), Nordlandsbanken ASA (6,3 %) og SKS Eiendom (6,3 %). Øvrige eiere er lokalt/regionalt næringsliv.																					
Styre	Styret i kunnskapsparken i Bodø består av 9 personer. 5 av disse representerer næringslivet de andre kommer fra SIVA, NFK, Kunnskapsparken i Bodø og Høgskolen i Bodø.																					
Mål	KPB skal gjennom sin virksomhet skape en arena der bedrifter, FoU-miljøene, finansieringsmiljøer og offentlige aktører samhandler for å stimulere til nyskaping, entreprenørskap og kunnskapsformidling med målsetting om å skape økt verdiskaping i regionens næringsliv.																					
Funksjoner	<p>KPB primære rolle er å initiere og organisere prosjekter rettet mot næringslivet og bedriftsutvikling. Dette er forskningsprosjekter, utviklingsprosjekter i bedriftene eller kunnskaps- og formidlingsprosjekter. Gjennom dette bidrar de til å skape nettverk for formidling av kunnskap mellom FoU-miljøene, næringsliv og offentlig virksomhet.</p> <p><i>Forskning</i>; Gjennomfører egne forskningsprosjekter både bedriftsrettede og mer samfunnsorienterte. KPB har opprettet Senter for Innovasjon og Bedriftsøkonomi (SIB) i samarbeid med Høgskolen i Bodø.</p> <p><i>Bedriftsrettede prosjekter</i>; KPB bidrar til utvikling og kommersialisering av ideer og prosjekter initiert av næringslivet eller FoU-miljøene og innebefatter, produktutvikling, prosessutvikling, markedsutvikling, og organisasjonsutvikling.</p> <p><i>Inkubator</i>; KPB har initiert og driver Inkubatornett Nordland som i tillegg til inkubatoren i BKP har fire avdelinger i tilknytning til næringshagene i fylket. Totalt er det foreløpig 13 bedrifter i inkubatorene, hvorav 6 i Bodø.</p> <p><i>Finansiering</i>; KPB bidrar med hjelp til finansiering av bedriftsprosjekter enten gjennom eksterne kilder eller ved bruk av Kunnskapsfondet Nordland (som de er forvalter av).</p> <p><i>Kunnskapsfondet</i> er et fond opprettet av næringslivet og NFK for å fremme kompetanseutvikling i næringslivet i Nordland fylke. Det gis støtte til prosjekter der aktører i næringslivet samarbeider med forskningsmiljøer om kunnskapsutvikling, utvikling av teknologi eller produkter og markeder. Spesielt gjelder dette bedrifter innen IKT, energi og marin virksomhet.</p> <p><i>Kunnskaps- og formidlingsprosjekter</i>; KPB er også en kunnskapsformidler gjennom en del av prosjektene de gjennomfører, som Innovasjonsforum Nordland (IFN), Indeks Nordland, Konjunkturovervåking for Norges Bank, Inkubatornett Nordland (INN), m.m.</p> <p><i>Andre prosjekter</i>; Kunnskapsparken har også sekretariat ansvaret for arbeidet med utviklingen av et universitet i Bodø, KPB har også spesialisert seg på søknadsskriving bl.a. rettet mot EUs rammeprogrammer.</p>																					
Bransje/spesialisering	KPB har i hovedsak sitt bransjefokus på marine næringer, energi og IKT.																					
Ressurser/kompetanse	Det er 14 ansatte med tverrfaglig kompetanse innenfor økonomi og ingeniørfag, og miljø og realfag.																					
Økonomi (1000 kr)	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2001</th> <th>2002</th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006 budsj</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Omsetning</td> <td></td> <td>3 738</td> <td>12 339</td> <td>14 393</td> <td>25 298</td> <td>17 000</td> </tr> <tr> <td>Driftsresultat</td> <td></td> <td>52</td> <td>17</td> <td>164</td> <td>1 218</td> <td>1 000</td> </tr> </tbody> </table>		2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj	Omsetning		3 738	12 339	14 393	25 298	17 000	Driftsresultat		52	17	164	1 218	1 000
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj																
Omsetning		3 738	12 339	14 393	25 298	17 000																
Driftsresultat		52	17	164	1 218	1 000																
Egen inntjening	Selskapet har en betydelig egeninntjening på prosjekter. En del av Kunnskapsparkens satsning er også knyttet opp mot inkubatorfasiliteter og prosjekter for offentlige aktører.																					
NFKs engasjement	NFK er en av de to største eierne med 2 mill. i aksjekapital (25,3 %). NFK sitter i styret. NFK gir ikke tilskudd til KPB, men bidrar til finansiering av en del prosjektvirksomhet. I 2006 utgjorde prosjekttilskuddene 2,6 mill.																					
SIVAs rolle	Siva er sammen med NFK største eier med 2 mill. i aksjekapital (25,3 %). De bidro med 550' til utvikling av inkubatoraktiviteten i 2006. Siva er inne med tilskudd i forbindelse med opprettelse av avdelinger for inkubatorer i Saltdal industri og næringshage samt Næringshagen på Sør-Helgeland. Tilskuddet går over tre år. Siva sitter i styret.																					
Annen offentlig støtte	-																					

Utvikling av virksomheten	Kunnskapsparken har hatt en veldig bra utvikling og har i dag en betydelig omsetning, stipulert til 17 mill. i 2006. Selskapet har hatt overskudd i alle driftsår, i 2006 var det på over 1 million kr., noe som også forventes i 2006. De har utviklet både egen forskningsaktivitet og bedrifts- og utviklingsprosjekter. De er godkjent som forskningsinstitusjon av Norges Forskningsråd i forbindelse med SkatteFUNN-ordningen. De har også bidratt til å etablere såkornfondet i Nordland (KapNor).
Eiendomsfunksjonen	KPB har hittil ikke hatt noen omfattende eiendomsfunksjon, men har nå flyttet inn i nye lokaler i der de foreløpig leier ca 800 kvm, med opsjon for utvidelse. Det er satt av ca 200 kvm for inkubatoraktivitet med plass til ca 10 bedrifter, og ca 250 kvm for utleie til andre virksomheter.
Innovasjonsfunksjonen	Innovasjonsaktiviteten er godt ivarettatt gjennom innovasjons- og utviklingsprosjekter.
Nettverk	KPB har gode nettverk både mot næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøer og finansieringsmiljøer. Det
Regional utvikling	KPB fremstår som en viktig og solid organisasjon som har bidratt til regional utvikling gjennom bedriftsutvikling, kunnskapsutvikling og nettverk. De er også en viktig ressurs for de andre aktørene i innovasjonssystemet gjennom driften av Innovasjonsforum Nordland som er et nettverk av alle næringshagene, kunnskapsparkene m.fl. i Nordland, og gjennom Inkubatornett Nordland, som består av næringshagene i Lofoten, Sandnessjøen og Sør-Helgeland, samt Saltdal industri og næringshage. KPB er en av de viktigste regionale utviklingsaktørene i fylket.
Addisjonalitet	KPB har stor addisjonalitet. De har skapt betydelig ny aktivitet som i stor grad retter seg mot næringslivet i regionen. På denne måten har de bidratt til å skape aktivitet som i hovedsak er komplementær til det Nordlandsforskning og Høyskolen i Bodø representerer.
Utfordringer videre utvikling	KPB er en velfungerende organisasjon der hovedutfordringen er å følge opp den positive utviklingen de har hatt til nå. Selskapet spiller en sentral rolle i det regionale innovasjonssystemet, og har potensial til å spille en enda mer aktiv rolle i utviklingen av dette systemet.



<b>3</b>	<b><i>Kunnskapsparken i Rana (KPR)</i></b>																					
Initiering	KPR ble etablert i 2002 som følge av et samarbeidsprosjekt mellom Rana Utviklingsselskap, Rana Invest, Ergo Integration, Mo Industripark og Høgskolen i Nesna																					
Eierskap, aksjekapital	Aksjekapitalen er på kr 7.6 mill. og de største eierne er: SIVA (26,5 %), Nordland fylkeskommune (26,5 %), Norsk Jern Eiendom (13,4 %), Rana Invest (13,4 %) og Rana Utviklingsselskap (8,1 %).																					
Styre	5 i styret (tre fra lokalt næringsliv, en fra fylket og en fra SIVA), to varamedlemmer (en fra lokalt næringsliv, en fra siva). Styrelederen er fra Posten kommunikasjon.																					
Mål	Målet er å skape en arena for nyskaping og innovasjon på Helgeland. Ved å samlokalisere bedrifter og utdanningsmiljø i tilknytning til Mo Industripark, er målet å skape et klima for samarbeid som skal munne ut i sikrere arbeidsplasser og flere bedriftsetableringer.																					
Funksjoner	<p><i>Organisering av etter- og videreutdanning:</i> Primær aktiviteten til KPR gjennomføring og organisering av etter- og videreutdanningskurs for bedriftene i regionen. KPR arbeider tett med utdanningsaktører, kommuner og næringsliv for å øke utdannings- og opplæringstilbudet i regionen gjennom å avdekke sammenfallende behov i ulike bransjer og for å legge til rette for at opplæring kan skje lokalt.</p> <p><i>Møteplass og nettverk;</i> KPR er en møteplass for bedrifter, offentlige aktører, forsknings- og utdanningsmiljø og virkemiddelapparat. Viktige prosjekter her er:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Impuls Rana, seminarrekke (4-5) med fokus på innovasjon og utvikling</li> <li>• FoU-dager, tilbud om samlinger</li> <li>• Møteplass, bestemte dager lokale bedrifter kan møte direkte med Innovasjon Norge og Norut-teknologi</li> <li>• Dialog møter med næringslivet, bedrifters behov ses opp mot KPRs muligheter for tilbud.</li> <li>• Møter med kunnskapstilbydere (høgskoler og andre), lokalt og regionalt.</li> </ul> <p><i>Utleie;</i> KPR fremleier lokaler med tilhørende tjenester. Parken er full med 19 bedrifter.</p> <p><i>Inkubator;</i> KPR driver inkubatorvirksomhet, Hjerneverket, hvor KPR administrerer og Rana Utvikling står for veiledning.</p> <p><i>Annet prosjektarbeid:</i></p> <p><i>Besøksenteret,</i> hvor målet er å samle turistkontor, industrimuseum, vitensenter m.m. for å skape en stoppeffekt for turister, men også bidra til økt interesse for realfag;</p> <p><i>Utvikling av en industriinkubator i Rana.</i> Kunnskapsparken har ledet arbeidet med etablering av en industriinkubator i Rana.</p> <p><i>Høyskolesenter i Rana:</i> Det jobbes med å få etablert et høyskolesenter i Rana.</p>																					
Bransje/spesialisering	Det er ikke valgt ut noen spesielle satsingsområder. Tilpasses regionens behov.																					
Ressurser/kompetanse	3 personer dekker 2,8 årsverk. De har kompetanse som dekker økonomi, administrasjon og ledelse. Har erfaring fra utviklings- og nettverksarbeid.																					
Økonomi (1000 kr)	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2001</th> <th>2002</th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006 budsj</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Omsetning</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>3 383</td> <td>6 334</td> <td>6 887</td> </tr> <tr> <td>Driftsresultat</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>-824</td> <td>81</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>		2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj	Omsetning				3 383	6 334	6 887	Driftsresultat				-824	81	50
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj																
Omsetning				3 383	6 334	6 887																
Driftsresultat				-824	81	50																
Egen inntjening	Relativt begrenset. Leieinntektene utgjorde omkring 2,5 millioner (2005), mens offentlige tilskudd utgjorde ca. 3,8 millioner og dette av en omsetning på vel 6,3 millioner. Det vil si nesten ingen egen inntjening utover leieinntektene. Dette har endret seg litt i 2006 hvor inntekter på etter- og videreutdanningskurs bidrar med ca. 700'.																					
NFKs engasjement	NFK har aksjekapital på 2 mill.(26,5 %). Utviklingsmidler for 2006 gjelder inkubatorvirksomhet (375'), regional kompetanse utvikling (200') og møteplassen (150'). NFK sitter i styret.																					
SIVAs rolle	Siva er inne med en aksjekapital på 2 mill.(26,5 %). Siva sitter i styret.																					
Annen offentlig støtte	KPR mottar betydelig støtte av RDA midler, 3,5 mill i 2006 og 3 mill i 2005, noe som utgjør nesten halve omsetningen. Det er søkt om RDA-midler også for 2007.																					
Utvikling av virksomheten	Utviklingen av KPR har vært basert på RDA-midler som har sikret driften de første årene og som har vært en bevisst satsning fra regionen. De har kommet godt i gang med videre- og utdanningsprosjekter og er i stor grad rettet mot næringslivet gjennom blant annet Impuls Rana. De hadde underskudd i driften 2004 og noe kapital gikk tapt. Dette er nå snudd og KPR gikk med et lite overskudd i 2005, noe som også forventes i 2006.																					

Eiendoms-funksjonen	En betydelig del av egne inntekter kommer fra fremleie av lokaler. De har en avtale om å dele risiko med eiendomsselskapet Norsk Jern Eiendom, som også er en av eierne. Om de har mindre enn 75 % belegg kan leieavtalen sies opp. Fremleieinntekter dekker husleiekostnader.
Innovasjons-funksjonen	Innovasjonsfunksjonen blir i varetatt ved organisering og gjennomføring av etter- og videre utdannings kurs for bedriftene i regionen og drift av inkubator, samt lokaliserings- og møteplassfunksjoner for bedrifter, offentlige aktører, forsknings- og utdanningsmiljø og virkemiddelapparat.
Nettverk	<i>Kunnskapsinstitusjoner:</i> De har omfattende kontakt med høyskolene i Nesna, Narvik, Sør-Trøndelag og Bodø. I forbindelse med etableringen av et eventuelt høyskole senter vil de i større grad forsøke å inngå i partnerskapsavtaler med kunnskapsleverandørene. De har også gode kontakter med etter- og videreutdanningssenteret ved Universitetet i Tromsø (U-VETT). De har også utbredt kontakt med lokale kunnskapsleverandører (eks. MINAR). <i>FoU-miljøer:</i> KPR driver ikke med egen forskningsaktivitet, men har nettverk mot bl.a. Nordlandsforskning og NORUT teknologi. <i>Lokalt næringsliv:</i> KPR er i stor grad rettet mot næringslivet og dets behov.
Regional utvikling	Bidrar til økt kompetanseheving i regionen og oppfattes som en uavhengig instans som gir positive bidrag til nye aktiviteter i regionen gjennom utviklingsprosjekter som: etablering av industriinkubator, etablering av et høgskolesenter og etableringen av et besøksenter.
Addisjonalitet	KPR har relativt stor addisjonalitet. Spesielt gjennom kurs og kompetanseutvikling av bedriftene i regionen. De har også bidratt til samlokalisering av bedrifter i parken. Inkubatorvirksomheten har ikke kommet ordentlig i gang og de har slitt med å få frem interessante nyetableringsprosjekter. KPR fremstår også som en viktig katalysator for andre virksomheter (offentlig og privat) og som fremdriver og organisator av felles prosjekter for dem.
Utfordringer videre utvikling	Bortsett fra leieinntekter genererer KPR lite egne midler så en hovedutfordring blir å sikre fremtidig finansiering uavhengig av offentlige tilskudd for å kunne drive den samfunnsmessige kobler og utviklerrollen. KPR driver ikke selv bedriftsveiledning og regional utvikling. Dette er funksjoner som ivaretas av Rana Utvikling. Denne rollefordelingen kan oppfattes som uklart for utenforstående.

<b>4</b>	<b><i>Lofoten Næringshage AS (LNH)</i></b>
Initiering	LNH ble etablert på Leknes i juli 1999 med full drift f.o.m. september 2000. LNH var den første næringshagen i Nordland
Eierskap, aksjekapital	LNH har 18 eiere og en samlet aksjekapital på kr 882.000,-. De største aksjonærene er Poseidon Holding (34 %), SIVA (33 %) og Europharma AS (6 %). Ellers eiere fra lokalt næringsliv på 1-3 %. Dvs. at det lokale næringslivet eier 67 % av næringshagen.
Styre	Styret har 5 medlemmer representert ved SIVA, næringsliv og offentlig sektor i Lofoten. Styret har 3 observatører fra NFK, Vestvågøy og Vågan.
Mål	LNH skal ha kontaktnett og posisjon mot offentlige og private aktører og være en regional utviklingsaktør og samfunnsentreprenør. LNH skal drive frem kreative prosesser, raffinere gode ideer/tiltak, og være operatør for å gjennomføre utviklingsprosjekter. LNH har satt mål på følgende fem områder: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kompetanseheving og bedriftsutvikling</li> <li>• Oppdragsakkvisisjon for medlemsbedrifter</li> <li>• Utvikle attraktivt og verdiskapende bedriftsmiljø (m. IKT og utleie av lokaler)</li> <li>• Relasjonsbygging og regional utvikling</li> <li>• Økonomisk forsvarlig drift (selvgenerering)</li> </ul>
Funksjoner	<i>Utleie av kontorer og møterom;</i> LNH driver utleie av kontorer, inklusiv møte- og grupperom og med kontortekniske tjenester i Leknes og Svolvær. Det er til sammen 42 leietakere, herav 32 i Leknes og 10 i Svolvær. De har et belegg på 24 av 30 i Leknes og 11 av 14 i Svolvær. Dvs. ca 15 % ledige lokaler. <i>Distribuert Inkubator;</i> LNH er en del av Inkubatornett Nordland. Det er per tiden 2 bedrifter i inkubatoren. <i>Bedriftsutvikling og -rådgivning;</i> veiledning av bedriftsetablerere, for tiden gjelder dette rundt 20 etablerere, disse følges også opp etter etablering. <i>Arenaaktør;</i> organiserer og gjennomfører seminar, foredrag og kurs. Skaper nettverk og henter impulser fra konferanser, kunnskaps- og fou-leverandører, finansinstitusjoner og virkemiddelapparatet. <i>Regional utvikling;</i> LNH har initiert flere utviklingsprosjekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Marint Forum Lofoten, en ressursgruppe initiert av LNH med formalkompetanse innen petroleum, fisk og miljø som diskuterer, kartlegger, analyserer og utreder problemstillinger rundt dette for Lofoten som region.</li> <li>• Studentlink, etablerer dialog mellom studenter fra Lofoten og lokale bedrifter for mulige bedriftsoppgaver og med mulig mål om tilbakevending etter endt utdanning.</li> <li>• Kvinnegründere Lofoten, prosjektet viderefører tidligere tiltak og tar tak i nye områder</li> <li>• NCE-reiseliv (nasjonalt ekspertcenter i reiseliv og mat-klynge). Forarbeid igangsatt, følges opp videre med mål om NCE-søknad i 2008.</li> <li>• Prosjekter for Vestvågøy kommune; rullere strategisk næringsplan, marin næringsplan, miljøutvikling og stedsutvikling (merkevare). Oppstart høsten 2006, ferdig våren 2007</li> <li>• Regional Sjømat i Lofoten (Forprosjekt Marint Innovasjonsprogram). Involverer fiskeri- og matbedrifter til å lage et regionalt produktsortiment og støtte opp om initiativ for regional mat i landbruket (f.eks. Lofotlam). Prosjektet er i tidlig fase.</li> </ul> <i>Andre prosjekter:</i> eksempler <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gründernet følger opp gründere i fasen etter etablererkurs, tilbyr dem kontaktnett og faglig støtte for å lykkes med etableringen.</li> <li>• På Fiskerimessen NordFishing var LNH koordinator for deltakerne fra Lofoten i 2006.</li> <li>• IKT og kommunikasjon, LNH har samlet 7 IKT-bedrifter til markedsnettverket IKT Lofoten</li> <li>• Innovasjon og entreprenørskap; dialog mot etablerte fagmiljø for å initiere kompetansebasert knoppskyting og utviklingstiltak.</li> </ul>
Bransjer/spesialisering	Næringshagen har leietakere innen ulike former for tjenesteyting som videreutdanning/voksenopplæring, bedriftsrådgivning, IKT mm. LNH hadde opprinnelig kunnskapsbaserte bedrifter som målgruppe, men har tatt inn de fleste som har vært interessert i lokaler, så lenge det er lokaler ledig. LNH retter øvrige tjenester mot bedriftsrådgivning og regionale utviklingsprosjekter (jfr. over)
Ressurser/kompetanse	3 ansatte. Kompetanse i bedriftsrådgivning, prosjektledelse, regionalutvikling og -politikk

Økonomi (1000 kroner)	2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj.
	Omsetning	2562	3061	3633	4612	3938
	Driftsresultat	-307	-14	-69	43	114
Egen inntjening	Husleieregnskapet er negativt hvert år på grunn av ugunstige lokaler ifht. mye fellesareal og vanskelige romløsninger. Kostnadene ved utleie har i snitt oversteget inntektene med 300'-400' per år. Det er noe inntjening utover husleien på medlemsavgifter og utleie av møterom, men dette dekker ikke arbeidet med administrasjon. LNH har liten grad av egen inntjening på utviklingsprosjekter (ca 300' for 2006), og har vanskeligheter med å tilegne seg nok fakturerbare aktiviteter. Det er inngått avtale med kommunen Vestvågøy om å gjøre tjenester innen næringsutvikling. Det er foreløpig snakk om tre prosjekter utover ordinær støtte som over flere år kan bidra med ca. 1. mill. kroner (startet oktober 2006). LNH kommer trolig til å gå med et underskudd i 2006.					
NFKs engasjement	LNH var den første næringshagen i Nordland, og fylkeskommunen har fulgt utviklingen gjennom observatørstatus i styret. Det ble inngått utviklingsavtale for utviklingsperioden frem til 2004, og gitt tilskudd på 500' per år frem til 2003 og 850' i 2004 (oppstart av næringshage-node i Svolvær). I 2005 var tilskuddet på 250', mens det ikke er gitt tilskudd i 2006.					
SIVAs rolle	SIVA er en av de største eierne (33 %). SIVA har hatt utviklingsavtaler med LNH frem til 2004 med 500' i tilskudd per år, deretter 200' i 2005-2006. I tillegg kommer tilskudd på 400' i 2003 og 2005 til avdelingen i Vågan. Siva har også gitt et arealtilskudd (kompensasjon for husleieutgifter) på 1,365 millioner.					
Annen offentlig støtte	Fikk i 2005 tilskudd på 700' fra Vestvågøy og Vågan kommune, 1000' i 2004 og 500' per år i 2003-2001. Tilskudd fra RDA-midler på 550' i 2005 til prosjekt.					
Utvikling av virksomheten	LNH har slitt med betydelige økonomiske problemer i store deler av perioden (1999-2003). I 2004 og 2005 har LNH hatt et lite plussresultater, men eiendomsdelen går fortsatt dårlig. Det går med mye ressurser til administrasjon av lokalene, og dette subsidieres av tilskuddene. LNH har ikke lyktes i å skape inntekter i særlig grad gjennom egne utviklingsprosjekter.					
Eiendomsfunksjonen	LNH har til sammen ca. 35 leietakere i Leknes og Svolvær. Husleieregnskapet har i snitt gått i underskudd 300'-400' per år. Lokalene i Svolvær er nå sagt opp på grunn av for høye kostnader. Leieavtalen skal nå reforhandles, slik at risikoen i større grad blir delt med huseier. Bedriftene skal leie direkte av huseier mot at LNH mottar en provisjon på å administrere, markedsføre og tilrettelegge for bedriftene (samme modell som bl.a. Sandnessjøen). Leieavtalen i Leknes går ikke ut før 1.mars 2008.					
Innovasjonsfunksjonen	LNH har hatt nyetablerere som satsingsområde med inkubator og veiledning overfor gründere og unge bedrifter. Det skal nå også satses mer på å komme i inngrep med de store etablerte bedriftene i regionen og forsøke å skape "spinn off" fra disse. Innovasjonsfunksjonen i Lofoten er å koble og veilede bedrifter ifht. etablering, nyskaping, kompetanseheving og nettverk. Det er potensial i å videreutvikle samarbeid med kommunene om dette.					
Nettverk	LNH har et bredt nettverk til ulike regionale aktører. LNH deltar i Inkubatornett, Innovasjonsnettverk Nordland samt Foreningen Næringshagene i Norge					
Regional utvikling	Har mange regionale utviklingsprosjekter/-prosesser i gang. Det være seg utviklingen av reiselivsbransjen, kvinnesatsning i Lofoten eller ressursgruppen Marint Forum. Det er initiativ og prosjekter som det er lite inntekter på. Utredningsoppdrag med regional betydning vil kunne tilføre LNH økonomi og forankre flere næringshagebedrifter mot kompetansearena og utviklingsoppdrag.					
Kunnskapsbasert næringsliv	LNH har siden starten innrettet seg mot kunnskapsbaserte bedrifter. Bedriftene er innen ulike former for tjenesteyting, men ikke alle kjennetegnes ved høy grad av kunnskapsintensitet. Dette kan endres ved at det videre fokuseres mer på regionale bedrifter med etablert fagmiljø og utviklingspotensial.					
Addisjonalitet	Samlokaliseringen av bedriftene fører til synergier dem i mellom. Inkubatoren har kommet i gang og inneholder i 2 bedrifter. Selskapet bidrar til kompetanseheving gjennom sine rådgivningstjenester. LNH er også en viktig aktør i de regionale utviklingsprosessene. Dette gjelder relativt overordnede prosesser som det er vanskelig å måle resultater av. LNH er en viktig faktor og kontaktpunkt lokalt, bl.a. som partner for hardt pressede kommuner på næringsutvikling.					
Utfordringer videre utvikling	Nye rammebetingelser og bortfall av tilskudd, stiller selskapet overfor betydelige utfordringer. Dels har selskapet utfordringer i forhold til å få orden på husøkonomien. Dels har selskapet store utfordringer i forhold til å skape inntekter på andre prosjekter og oppdrag.					

<b>5</b>	<b><i>Næringshagen i Sandnessjøen (NHIS)</i></b>						
Initiering	Forløpet til NHIS var etableringen av Helgeland Næringspark i 1996. Næringshagen ble etablert i 2001 av Helgeland Vekst og Educô Kompetansesenter i samarbeid med Alstahaug kommune SIVA og NFK.						
Eierskap, aksjekapital	NHIS har en aksjekapital på kr 900' kroner og 8 eiere. De største eiere er SIVA (32 %), Økonor (23 %), Helgeland Vekst (14 %), Educô Kompetansenett (11 %).						
Styre	Styre består av 7 personer, 5 fra næringslivet, 1 fra kommunen og 1 fra SIVA.						
Mål	Næringshagen i Sandnessjøen skal være et regionalt ressurscenter og ha som formål å koble enkeltmennesker, bedrifter og organisasjoner i faglige og forretningsmessige nettverk.						
Funksjoner	<p><i>Utleie av lokaler;</i> Tilbyr lokaler til nyetablerte og eksisterende bedrifter. 29 bedrifter er lokalisert i hagen (64 personer). 2 bedrifter er lokalisert utenfor hagen. Næringshagen er fylt opp, og det vurderes utvidelse.</p> <p><i>Arenaskaper og nettverksaktør;</i> NHIS fungerer som vertskap, initiativtaker og tilrettelegger. De har primært en administrativ funksjon og kjøper i stor grad tjenester fra bedriftene i næringshagen for å drive:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Inkubator, NHIS er en del av Inkubatornett Nordland og har for tiden 3 inkubator bedrifter</li> <li>• Helgeland Kulturinkubator (er under utvikling)</li> <li>• Etablerer aktiviteter</li> <li>• Kompetanseutvikling</li> <li>• Nettverksbygging</li> </ul> <p>Andre prosjekter NHIS er involvert i:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ungt Entreprenørskap</li> <li>• Etablererverkstedet 2006, gjennomføring av kurs for bedrifter</li> <li>• BSB - bedriftsutvikling bittesmå bedrifter</li> <li>• Møteplassen/Næringsforum. Et månedlig arrangement i næringshagen åpent for næringslivet</li> </ul>						
Bransje/spesialisering	Petroleumrelatert virksomhet, maritim virksomhet, fiskeri og havbruk og kultur.						
Ressurser/kompetanse	Det er to ansatte (1,5 årsverk), hovedsakelig med økonomibakgrunn.						
Økonomi (1000 kr)		2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj
	Omsetning	130	2 047	2 193	2 940	3 534	2076
	Driftsresultat		140	42	29	-202	90
Egen inntjening	Relativt begrenset, i 2005 var inntekten på egne prosjekter 550'. Husøkonomi: Etter omorganisering er næringshagen ikke lenger mellomvert ved utleie og har således ikke risiko i forbindelse med dette. Inntekter knyttet til huset gjelder avtale om administrasjon og markedsføring av lokalene. I tillegg betaler leietakerne en serviceavgift. Til sammen gir dette 250' per år. I tillegg kommer medlemskap fra bedrifter utenfor næringshagen på 50'.						
NFKs engasjement	NFK bidrar årlig med utviklingsmidler på 500', denne avtalen går ut i 2006. De har observatørstatus i styret						
SIVAs rolle	Siva er største aksjonær med aksjekapital på 334' (34 %). Siva har også bidratt med utviklingsmidler med 500' i året, utviklingsperioden går ut i år.						
Annen offentlig støtte	Det ytes årlige tilskudd på 350' fra Alstahaug kommune.						
Utvikling av virksomheten	Selskapet har stort sett gått i balanse, men gikk med underskudd i 2005. De kommer til å gå med overskudd igjen i 2006 etter et betydelig arbeide for å tilpasse seg overgangen fra utviklingsfase til en driftsfase – de reduserte kostnadene med 350' i 2006 og vil redusere dem ytterligere i 2007. Det har vært noe problemer med ansettelse og kontinuitet av daglig ledelse, men ny daglig leder er nå ansatt. Selskapet virker godt rustet til å gå over i en driftsfase ved at de nå bl.a. har frigjort seg økonomisk fra utleievirksomheten, og kan i sterkere grad benytte personalressursene på innovasjon og nyskaping og mindre grad på administrasjon rundt bygg og utleieforhold.						

Eiendoms-funksjonen	I 2003 flyttet næringshagen inn i nytt bygg, Fjord Brygge. Det har vært problemer med ferdigstillelse av bygget og det ble fra næringshagen sin side brukt en del ressurser på dette. Fra 1. oktober i 2006 er det inngått ny avtale med huseier om at næringshagen ikke skal være mellomvert og ha risiko ved utleie. Bedriftene i næringshagen leier nå direkte av huseier. Næringshagen får provisjon for administrasjon av utleievirksomheten, og har ellers inntekter fra huseier for markedsføring og rekruttering av bedrifter til næringshagen. Risiko for tidvis ledige lokaler er dermed begrenset til tapt provisjon.
Innovasjons-funksjonen	Den viktigste funksjonen næringshagen har som utviklingsaktør er som kobler av bedrifter med hverandre og med privat kapital. Næringshagen bidrar også til kompetanseutvikling, kopling mot FoU-miljøer og virkemiddelapparat.
Nettverk	Nettverket som bedriftene i næringshagen representerer er viktig og det skjer stadige bedriftsetableringer som følge av møtet mellom disse bedriftene (bidratt til 13 nyetableringer). Videre har selskapet noe nettverk mot FoU- og kunnskapsmiljøer som universitet og høyskoler, samt gode nettverk mot finansieringsmiljø. Det er knyttet kontakter med de andre hagene og parkene gjennom Inkubatornett Nordland (INN) og Innovasjonsforum Nordland (IFN), også direkte samarbeid med noen av aktørene.
Regional utvikling	NHiS bidrar til regional utvikling gjennom nyetableringer og utvikling av eksisterende bedrifter. 13 av bedriftene i næringshagen er etableringer som har kommet ut av miljøet i næringshagen. Næringshagen har utviklet seg til å bli et attraktivt miljø og møtested både for næringsaktivitet, politisk aktivitet og til dels for foreninger. De blir således oppfattet som en nyttig aktør og nøytral møteplass for næringslivet og det offentlige i regionen.
Kunnskapsbasert næringsliv	De 29 bedriftene i næringshagen representerer i stor grad kunnskapsbasert næringsliv, noe er også forskningsbasert. Selskapene tilbyr tjenester innen engineering, marine/veterinærfag, HMS, økonomi mv. I miljøet er det også bedrifter med erfaring innenfor entreprenørskap og bedriftsutvikling, entreprenørskap.
Addisjonalitet	Næringshagen har for tiden full kapasitetsutnyttelse med 29 bedrifter, og det er flere bedrifter som gjerne vil være en del av næringshagen. 13 av bedriftene ble etablert i næringshagen, mens de var i en utviklingsfase – enten som nyetableringer eller spinn offs. Felles for disse er at de springer ut av aktørene i hagen og er dermed en følge av NHiS-miljøet. Utover kobler rollen, organiserer næringshagen i samarbeid med Educô Kompetansenett utdannings- og opplæringskurs for bedrifter i og utenfor næringshagen. Næringshagen har også vært involvert i prosjekter vedrørende den lokale næringsutviklingen bl.a. utviklingen av en kulturinkubator.
Utfordringer videre utvikling	Selskapet har fått orden på husøkonomien, men står overfor relativt store utfordringer i forhold til å skape egne inntekter når utviklingstilskuddene faller bort.

<b>6</b>	<b><i>Saltdal Industri- og Næringshage AS (Saltin)</i></b>					
Initiering	Saltin er blitt til gjennom et samarbeid mellom ledelsen i Vev-Al Plast, Vensmoen Eiendom, Saltdal kommune og en rekke andre bedrifter. Saltin skal være et næringsutviklingsselskap, helst etter næringshagemodellen. Selskapet ble formelt stiftet i september 2002.					
Eierskap, aksjekapital	Selskapet har 18 aksjonærer og aksjekapitalen er kr. 530.000,-. Aksjonærene er Stavnes Holding AS (25 %), Saltdal kommune (15 %), Morten Hugo Olsen (9 %), Dragefossen Kraftanlegg AS (9 %), Vensmoen Eiendom AS (6 %), ISS Norge AS (6 %), SIVA (5,5 %). Aksjekapitalen ble forhøyd med kr. 190.000,- etter at SIVA gikk inn som ny aksjonær og 2 av de gamle aksjonærene tegnet ny kapital					
Styre	Styret har 6 medlemmer. God deltagelse fra det lokale nærings- og industri miljøet, med industribakgrunn, 1 rep. fra SIVA.					
Mål	Målet for Saltin er å få til knoppskyting fra eksisterende bedrifter, tilføre lokale bedrifter ny produksjon og nye produkter, etablere nye bedrifter.					
Funksjoner som dekkes	<p><i>Tjenesteleverandør/produktutvikling;</i> Mangfoldige utviklingstjenester. Bistår bedrifter, gründere, oppfinnere og utviklere med design, prototyper, forretningsplaner, markedsundersøkelser og søknadsskriving. Det kommer forespørsler fra hele landet om hjelp til å utvikle ideer. Har medeierskap som viktig konsept som sikrer engasjement og eventuelt framtidig avkastning.</p> <p><i>Nettverk;</i> Kobler mennesker og virksomhetene mot mulige samarbeidspartnere, finansinstitusjoner mm. Holder gjerne foredrag om oppfinning og oppfinnere og skattefunn.</p> <p><i>Distribuert Inkubator:</i> Saltin er en del av Inkubatornett Nordland (INN); det er for tiden 2 inkubatorbedrifter av i alt 3 plasser.</p> <p><i>Regionale utviklingsprosesser:</i> Saltin deltar i mange utviklingsprosesser (interkommunalt samarbeid, initiering av prosjektlederkurs/kompetanseoppgradering, etc.)</p>					
Bransjer	Plast- og kabelindustri (har kjernekompetanse på industridesign i plast), men jobber også mot vareproduserende industri generelt og tjenestesektorer (utdanning/opplæring/helse) i lokalsamfunnet/regionen.					
Ressurser/ kompetanse	3 ansatte med kompetanse på områder som gründervirksomhet, produktutvikling, teknologi, prosjektledelse mm. Har en industridesigner med spesialitet innen plast og lignende materialer og 1 industridesigner og 1 produktdesigner.					
Økonomi (1000 kr)	2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj
	Omsetning		1 748	1 956	1 787	2 661
	Driftsresultat		-2	64	-82	62
Egen inntjening	Selskapet har god egeninntjening i 2006, 1,1 mill. på produktutvikling og designtjenester med mer, særlig rettet mot etablerte industriforetak. Inntjening sikres delvis på tjenester på siden av næringsutviklingsmål. Tjenester overfor gründere gir imidlertid ikke inntjening på kort sikt.					
NFKs engasjement	NFK er inne med 500' i 2006.					
SIVAs rolle	Siva inne med 150' i 2005, og 316' i 2006.					
Annen offentlig støtte	Saltdal kommune 200' i 2006. Innovasjon Salten 135' i 2005 og 250' i 2006					
Utvikling av virksomheten	Saltin har en positiv utvikling, og driver greit under eksisterende betingelser, spesielt etter at industridesigner nå får økt faktureringsgrad. Selskapet har visjoner og mange planer, men utvikling bremses av kapasitet og likviditet.					
Eiendoms-funksjonen	Saltin har bare egne lokaler, ikke utleie av lokaler til bedrifter. Leier privat til inkubatoren.					
Innovasjons-funksjonen	Innovasjonsaktiviteten er kjernekompetansen i Saltin.					
Nettverk	Saltin har nasjonale og internasjonale nettverk både mot næringslivet og mot finansieringsmiljøer, de har et antall kontaktpunkter mot FoU- og kunnskapsinstitusjoner, eksempelvis relatert til Skattefunn-søknader, nyskappingsseminar på høyskolen i Bodø og andre typer studentkontakt.					
Regional utvikling	Saltin bidrar i regional utvikling gjennom innovasjonsprosjekter, rådgivning, bedriftsutvikling og nettverk.					

Addisjonalitet	Saltin bidrar til nyetableringer gjennom inkubatoraktivitet og utvikling av nye produkter for nye og etablerte bedrifter. De bidrar til kompetanseheving i næringslivet på områder som produktutvikling/industriedesign, nettverk, finansiering og søknadsskriving. Saltin besitter unik kompetanse og det antas at mye av prosjektvirksomheten har god addisjonalitet.
Utfordringer videre utvikling	Saltin er en liten organisasjon og sensitiv overfor markedssvingninger. De har ikke økonomiske ressurser til å utvikle kritisk masse. Den største utfordringen er å sikre økonomien slik at selskapet kan oppnå en viss handlefrihet.



<b>7</b>	<b>Schalthuset Inkubator, Glomfjord Industripark</b>						
Initiering	Det ble i 1999 planlagt en næringshage på Meløy i regi av Meløy kommune, som ble videreført av Meløy Næringsutvikling (MNU). Det ble innledet samarbeid med SIVA, men dette førte ikke frem, og næringshagen ble derfor etablert som et prosjekt i 2001 i samarbeid mellom næringslivet og MNU. MNU tilbyr nå et bygg (Schalthuset, som er lokalisert i Glomfjord Industripark) til nyetablerte og etablerte bedrifter med samme funksjoner en finner i en næringshage og inkubator uten at Schalthuset har formell status som det. Schalthuset er et sted for innovasjon, entreprenørskap og intraprenørskap.						
Eierskap, aksjekapital	MNU eies av Meløy Kommune (50 %), Yara Norge AS Glomfjord (25 %), Nordlandsbanken AA (12,5 %) og Sparebank 1 Nord-Norge (12,5 %). MNU eier videre bl.a. Meløy Eiendom AS, som igjen eier Schalthuset Inkubator og deler av Meløy BedriftsService as, SiPro as og REC AS.						
Styre	Det er eierne som sitter i styret						
Mål	Bidra å tilrettelegge for etablering av nye lønnsomme og bedrifter og arbeidsplasser og bidra til utvikling av eksisterende bedrifter i Glomfjord industripark.						
Funksjoner	MNU legger til rette for utvikling, samarbeid og verdiskaping i bedrifter som er lokalisert i industriparken og i Schalthuset (et industri bygg med fasiliteter som en næringshage og inkubator). Schalthuset er en del av MNU og Meløy Eiendom som er to av tre viktige brikker for industri og bedriftsutviklingen i parken, hvor den siste brikken er Meløy BedriftsService as.  Gjennom disse selskapene tilbys: Rådgiving, veiledning, mentoring, coaching og kursing. Prosjektutvikling - og ledelse Finansiering Styrerepresentasjon Profilering, markedsføring Eiendomsutvikling og – forvaltning						
Bransje/spesialisering	reiseliv, industri, tjenesteytende næringer og fiske/havbruk/oppdrett						
Ressurser/kompetanse	De er per tiden 4 ansatte i MNU, lang erfaring med næringsutvikling.						
Økonomi (1000 kr)		2001	2002	2003	2004	2005	2006 budsj
	Omsetning	3 871	3 668	3 190	3 084	5 006	5 000
	Resultat	1 228	- 1 787	-4 064	2 586	8 127	4 500
	Egenkapital	1 666	7 427	3 364	5 950	14 077	17 000
Egen inntjening	De har bare egne prosjekter som i første rekke er bedriftsutvikling, nyetableringer eller eiendomsutvikling. De investerer i egne bedrifter.						
NFKs engasjement	NFK har bidratt med 40' til planleggingen av næringshagen i 1999 og 225' i utviklingsmidler i 2006 til et prosjekt hvor en forsøker å framstille syntetisk kvarts. Utover det har NFK ikke vært engasjert.						
SIVAs rolle	SIVA er ikke involvert i MNU						
Annen offentlig støtte	Mottok i 2005: 3,1 mill. fra Meløy kommune til driften og 1,2 mill i RDA-midler for investering og bygging av Schalthuset. De mottok og 3,1 mill. til driften fra Meløy kommune i 2006.						
Utvikling av virksomheten	MNU har i dag 4 ansatte. Det er 16 bedrifter inne i Glomfjord Industripark (7 av disse i Schalthuset). Parker har 620 sysselsatte, hvor 350 av disse har kommet de siste 10 årene. Det er en politisk målsetting å komme opp i 700 ansatte innen 2010 og det regner de med å klare. De har vært heldige og dyktige som har klart å være med på utviklingen av REC-konsernet (REC SiTech AS og REC Scan Wafer AS) som har over 300 sysselsatte i Glomfjord. MNU var en av de første aksjonærene i REC, og har den siste tiden solgt aksjer for millionbeløp. Dette gir dem en gunstig økonomisk situasjon, og betydelig med midler til videre investeringer.						
Eiendomsfunksjonen	Eiendomsfunksjonen blir ivaretatt av Meløy Eiendomsutvikling som er eier av bl.a. Schalthuset. Det settes også opp nye bygg for bedrifter som trenger det.						
Innovasjonsfunksjonen	Bidrar til innovasjoner gjennom nyetableringer og i eksisterende bedrifter ved å tilby rådgiving, veiledning, prosjektutvikling - og ledelse, nettverk, finansiering (går også inn som eiere), styrerepresentasjon, kompetanseutvikling, profilering, markedsføring og tilbyr lokaliteter i et industrimiljø.						

Nettverk	Har tette nettverk med næringslivet i regionen, nasjonalt og internasjonalt. De har også kontakt med kunnskapsinstitusjoner og FoU-miljøer, men har ingen formelle samarbeidsavtaler. De benytter seg av de til en hver tid beste miljøene. Har også gode nettverk mot investeringsmiljøer og Innovasjon Norge.
Regional utvikling	MNU har bidratt til betydelig regional utvikling i Meløy, men det meste har foregått internt i Industriparken. Utviklingen av REC-konsernet har også hatt betydning utover regionen og nå med etableringer av fabrikker både i Narvik og på Herøya.
Addisjonalitet	Høy grad av addisjonalitet
Utfordringer videre utvikling	Fortsette den gode utviklingen. Bedre kontakten og nettverk mot de andre kommunene i regionen når det gjelder næringsutvikling og mot bedriftene som er lokalisert der.

<b>8</b>	<b>Sør-Helgeland Næringshage (SHNH)</b>						
Initiering	En prosjektgruppe med Fjord Seafood i spissen arbeidet med etablering av Sør-Helgeland Næringshage (SHNH). Ved årsskiftet 2001/2002 ble det tatt initiativ mot SIVA for å få etablert næringshagen. Sør-Helgeland Næringshage ble etablert i 2003.						
Eierskap, aksjekapital	SHNH eies først og fremst av det lokale næringslivet (56 %) med Fjord Seafood som største næringslivsaktør (27,5 %). Siva har en eierandel på 33 % (490') og Kommunene Brønnøy og Vega 11 %. Den totale aksjekapitalen er på 1, 453 mill. kr. (2005 tall).						
Styre	Styret har 7 representanter, hvor 6 av disse tilhører det lokale næringslivet. Styreleder er også leder av Utviklingsselskapet Torgar. Siva har en plass i styret.						
Mål	Sør-Helgeland Næringshage har som formål å bidra til å utvikle eksisterende næringsmiljø og legge til rette for koblinger mellom næringshagen og lokale, regionale og eksterne kompetanse- og utviklingsmiljøer.						
Funksjoner	SHNH skal i første omgang bidra til å legge forholdene til rette for utvikling av: kyst og havbruksrelaterte næringer, forskning og kompetanse, økonomi, revisjon og administrasjon/IT og for gründere og nyetableringer. Det gjøres ved følgende funksjoner: <i>Utleie av lokaler;</i> Tilby lokaler og servicefunksjoner. Det er per tiden 20 bedrifter og totalt 35 personer i næringshagen. Næringshagen benytter dermed ca. 80 % av total kapasitet. <i>Nettverk;</i> Koble bedriftene i næringshagen med lokale, regionale og eksterne kompetanse- og utviklingsmiljøer. <i>Inkubatorvirksomhet;</i> er en del av inkubatornett Nordland. 2 bedrifter på vei inn i inkubator. <i>Andre prosjekter;</i> Noe konsulent og prosjektvirksomhet, men i beskjeden grad. Fiskeridepartementet har kjøpt noe tjenester i forbindelse med Kystens dag. Torgar utviklingsselskap har også kjøpt noe tjenester. Det er også solgt tjenester til utviklingen av havbrukssenteret samt andre prosjekter bl.a. i samarbeid med Opplæringskontoret Sør-Helgeland.						
Bransje/spesialisering	Kyst- og havbruksrelaterte næringer						
Ressurser/kompetanse	4 ansatte som utgjør 3,7 årsverk. Erfaring fra næringslivet knyttet til havbruk. Pedagogisk kompetanse.						
Økonomi (1000 kr)	2001	200	2003	2004	2005	2006 budsj	
	Omsetning		477	1 770	2 448	3 400	
	Driftsresultat		98	-44	14	- 200	
Egen inntjening	Fremleieinntektene i 2005 var i overkant av 1 mill. kroner og med en inntekt fra egne prosjekter på rundt 100'.						
NFKs engasjement	NFK bidrar med utviklingsmidler på 500' i 2006. NFK har observatørstatus i styret						
SIVAs rolle	SIVA har bidratt med 490' aksjekapital og er dermed SHNH største aksjonær. Siva har en utviklingsavtale til og med 2007 med 500' i året. Denne ordningen vil avsluttes ved utgangen av 2006.						
Annen offentlig støtte	Det mottas også midler fra eierkommunene, Vega og Brønnøy på til sammen 315' (2006).						

Utvikling av virksomheten	<p>Næringshagen var i utgangspunktet etablert rundt havbruksvirksomheten til Fjord Seafood. Når Fjord Seafood fikk problemer og flyttet hovedaktiviteten til Oslo tok de med seg deler av grunnlaget for Næringshagen. Det som ble igjen var Fjord Seafood Norway, som i hovedsak bestod av noe drift, lønn, it og regnskapskompetanse. Driftsselskapet flyttet så ut, men de andre aktivitetene ble skilt ut i egne selskaper og ble værende. Fjord Marin har så lokalisert seg i Næringshagen og tatt over den ledige plassen etter Fjord Seafood. NorAudit, regionens største revisjonskontor har også etablert seg i næringshagen. Det er nå mer aktivitet i næringshagen enn under tiden med Fjord Seafood ASA.</p> <p>Næringshagen har vært drevet i mer eller mindre balanse. Etter at næringshagen selv har overtatt alle basisfunksjonene på driftssiden etter Fjord Seafood (strøm, renhold, vedlikehold etc.) har mer av daglig leders tid gått med til logistikk/infrastruktur-aktivitet, og det er blitt mindre tid til å jobbe direkte med strategisk næringsutvikling. På den annen side har etableringen av utviklingselskapet Torgar bidratt til at utviklingsarbeidet totalt sett er økt merkbart. Økte driftskostnader medfører at Næringshagen har ytterligere utfordringer i sin husøkonomi, men rekner likevel med å holde denne i balanse.</p> <p>Et viktig prosjekt for utviklingen av havbruksmiljøet på Toft er etableringen av havbrukssenteret, hvor det skal drives oppdrettsvirksomhet, undervisningsaktivitet og turisme.</p>
Eiendomsfunksjonen	<p>Fremleie utgjør en stor inntektskilde for næringshagen ca. 1. mill. (2005), men har tidvis ikke vært nok til å dekke kostnadene til huseier. Fra i år tilbyr også næringshagen tjenester som tidligere ble tilbudt til gunstige priser av Fjord Seafood, noe som kan bidra til underskudd på driften. Styret har imidlertid bedt administrasjonen intensivere arbeidet med økt utleie av lokaler.</p>
Innovasjonsfunksjonen	<p>Innovasjonsfunksjonen blir i varetatt gjennom bistand til nyetablerte bedrifter (distribuert inkubator), og ved utvikling av eksisterende næringsmiljø gjennom samlokalisering og utnyttelse av nettverk mot virkemiddelapparatet og kunnskapsinstitusjoner.</p>
Nettverk	<p>SHNH har bidratt til å formalisere et nettverssamarbeid mellom næringsjefer/næringsansvarlige i de fem regionale kommunene, kalt Næringsnettverk Sør-Helgeland. For å knytte bedre kontakt mot kommunene er også Torgar Utviklingselskap ute en dag i uken i hver av kommunene.</p> <p>De er del av Inkubatornett Nordland og Innovasjonsforum Nordland.</p> <p>Gjennom Opplæringskontoret for Sør-Helgeland er det knyttet kontakter mot universitets- og høyskolemiljøer. Næringshagen har også nettverk mot finansieringsselskaper som eks. Helgeland Vekst som er en av eierne av næringshagen.</p>
Regional utvikling	<p>Selskapet har bidratt til å samle kommunene i regionen til å samarbeide om næringsutvikling og fremstår som en viktig og nøytral møteplass for næringslivsaktører i regionen. Næringslivet i regionen er lite aktivt (derav også etableringen av Torgar Utviklingselskap) og det har skjedd relativt lite nyskaping i regi av næringshagen, men den har bidratt til å opprettholde et kompetanse- og havbruksmiljø på Toft som kan bli enda viktigere i fremtiden bl.a. gjennom oppdrett av torsk og det kommende Havbrukssenteret.</p>
Kunnskapsbasert næringsliv	<p>SHNH består i stor grad av bedrifter innen det en kan kalle for basis funksjoner som de fleste bedrifter trenger: regnskap, revisjon, sekretærtjenester osv. (relativt lite nyskapende), men som kan være viktig for lokaliseringen av nye bedrifter. Det er også noen bedrifter med forskningskompetanse på fiskehelse og miljø. Det må nevnes at kompetansen innen havbruk relatert til IT og regnskap er noe av den beste i hele Norge.</p>
Addisjonalitet	<p>Relativt liten grad av addisjonalitet, men miljøet oppleves som viktig for ytterligere utvikling av havbruksmiljøet og torskeoppdrett. Samlokaliseringen bidrar til noe synergier mellom bedriftene i næringshagen og opprettholdelse av miljøet. De er nå i gang med distribuert inkubatorvirksomhet, hvor det er 2 bedrifter på vei inn i inkubatoren nå. Gjennom OK Sør gjennomføres kompetanseheving og kurs for bedriftene i regionen og næringshagen. De er også behjelpelige med å finne den kompetansen bedriftene måtte etterspørre.</p>
Utfordringer videre utvikling	<p>Hovedutfordringen er etter hvert å få flere egeninitierte prosjekter, som kan bidra til driften, men også til opprettholdelse av utviklingsrollen som næringshagen skal ha.</p> <p>Det er uklar rollefordeling mellom næringshagen (som kobler), Torgar utviklingselskap (som utvikler) og Opplæringskontoret Sør-Helgeland (som kompetanseutvikler). Det pågår nå et forsøk på å slå disse tre aktørene sammen.</p>

<b>9</b>	<b><i>Vesterålen Fiskeripark AS (VFP)</i></b>																					
Initiering	Arbeidet med VFP startet i 1997. Initiativtakere var Vesterålen Regionråd v/Samarbeidsnemnda for fiskeriene i Vesterålen. Prosjektet ble forankret i NFK og ble stiftet i november 2000.																					
Eierskap, aksjekapital	Selskapet ble stiftet av 25 bedrifter og organisasjoner fra regionen og kommunene Øksnes, Bø og Lødingen. Per 02.03.2006 var aksjekapitalen på 334.000. Det var 49 eiere, hovedsakelig lokale bedrifter. Største eiere: Hellefisk AS (14,2 %), Gunnar Klo AS (8,8 %), Biomar AS (8,6 %). Offentlige eiere: Kommunene Bø, Lødingen og Øksnes, alle med 1.2 %.																					
Styre	6 personer, fem fra lokalt næringsliv, en fra Norges Fiskerihøgskole/Universitetet i Tromsø. NFK har observatør i styret.																					
Mål	Å etablere en møteplass mellom fiskerinæringen, utdannings- og forskningsmiljøene for å skape økt lønnsomhet og vekst i næringen. Å tilby tjenester innen kompetanseutvikling og FoU til næringen i regionen, og være et miljø for nyskaping																					
Funksjoner	<i>Organisering av fou-prosjekter.</i> Dette er primærfunksjonen, hovedsakelig med fokus på utviklingsprosjekter. En rekke prosjekter har vært forsøkt organisert, men har i begrenset grad lyktes med organisering. Et pågående prosjekt "Kvalitet villfisk" har relativt stort omfang (3 mill kr.) og oppfattes av flere aktører som relativt vellykket. Flere nye prosjekter planlegges. <i>Regional koordinator og møteplass:</i> Diverse prosjekter er forsøkt lansert, men lite er oppnådd. VFP hadde en viktig rolle som organisator av næringens deltakelse på Nor-Fish messa i Trondheim 2006. Nye aktiviteter planlegges. <i>Andre prosjekter:</i> Noe konsulent- og prosjektvirksomhet, begrenset omfang. Selskapet arbeidet en periode for å inkludere en næringshagefunksjon i sitt tilbud, men det oppsto konflikter rundt dette, og det ble oppgitt.																					
Bransje/spesialisering	Rettet mot fiskerinæringen. Arbeider primært med organisering av fou-prosjekter i lokale bedrifter i marin sektor.																					
Ressurser/kompetanse	En ansatt (daglig leder), med utdanning i økonomi og bakgrunn fra bank, mangler forskerkompetanse. (Selskapet har tidligere hatt ansatte med forskerkompetanse.)																					
Økonomi (1000 kr)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nøkkeltall:</th> <th>2001</th> <th>2002</th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006 (budsjett)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Omsetning</td> <td>650</td> <td>976</td> <td>992</td> <td>1.601</td> <td>1.018</td> <td>2.244</td> </tr> <tr> <td>Driftsresultat</td> <td>-37</td> <td>-300</td> <td>-456</td> <td>119</td> <td>-234</td> <td>252</td> </tr> </tbody> </table>	Nøkkeltall:	2001	2002	2003	2004	2005	2006 (budsjett)	Omsetning	650	976	992	1.601	1.018	2.244	Driftsresultat	-37	-300	-456	119	-234	252
Nøkkeltall:	2001	2002	2003	2004	2005	2006 (budsjett)																
Omsetning	650	976	992	1.601	1.018	2.244																
Driftsresultat	-37	-300	-456	119	-234	252																
NFKs engasjement	Har bevilget kr 500.000,- i utviklingstilskudd hvert år fra 2002. NFK ga oppdrag til VFP om koordinering av Nordlands deltakelse på Nor-Fishing messa 2006. NFK har ingen eierandeler i selskapet, men har observatørstatus i styret.																					
SIVAs rolle	SIVA var med i forprosjektet til VFP, og var representert i selskapets første styre fra til 2001. De ga også tilskudd til utredning av næringshage. VFP passet imidlertid ikke inn i SIVAs næringshagekonsept, og SIVA har nå intet engasjement i selskapet.																					
Annen offentlig støtte	Det har hittil blitt gitt bidrag på til sammen 150' fra de tre eierkommunene (Bø, Lødingen og Øksnes). Det er ikke avklart om disse tilskuddene vil bli gitt fremover.																					
Utvikling av virksomheten	Selskapet har hatt en relativt problematisk utvikling: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Det har vært underskudd på driften nesten hvert år, og betydelig kapital er tapt. Det budsjetteres med overskudd i 2006.</li> <li>• Det har vært problemer med å avklare en fokusert strategi</li> <li>• Det har vært problemer med å organisere inntekstgenererende prosjekter, og inntjeningen til selskapet har så langt vært relativt begrenset</li> <li>• Det har tatt tid å utvikle selskapets rolle, og i denne prosessen har det vært enkelte samarbeidsproblemer</li> <li>• Ny daglig leder og ny styreleder fra sommeren 2006</li> <li>• Selskapet har i den senere tid kommet inn i en mye bedre utvikling, og organiserer nå viktig fou-aktivitet i lokale bedrifter</li> </ul>																					

Innovasjonsfunksjonen	Selskapet arbeider primært med fou-prosjekter.
Nettverk	<i>Kunnskapsinstitusjoner:</i> Det er kontakter med Norges Fiskerihøgskole og Høgskolen i Bodø m.fl., og det organiseres fou-prosjekt i samarbeid med disse. <i>Konsulenter:</i> Det er organisert et nettverk av lokale prosjektkoordinatører bestående av konsulenter og personer i ulike nøkkelinstitusjoner. <i>Lokalt næringsliv:</i> Omfattende nettverk til lokale bedrifter som er eiere i selskapet, flere av bedriftene er involvert i pågående prosjekter.
Regional utvikling	Et større pågående prosjekt (Kvalitet villfisk) ser ut til å fungere bra, og dette er trolig viktig for utviklingen i de berørte bedriftene. Flere andre prosjekter og aktiviteter av betydning for regional utvikling er på gang.
Addisjonalitet	VFP ser ut til å ha betydning for organisering av fou-aktivitet med utgangspunkt i det lokale næringslivet, det gis positive tilbakemeldinger fra berørte fagmiljø om at selskapet har en viktig rolle som kontaktpunkt mot fiskerirelatert næringsliv i Vesterålen.
Utfordringer videre utvikling	VFP er en meget svak og sårbar organisasjon som hittil har tapt en del penger. Selskapet ser imidlertid ut til å ha kommet inn i en vesentlig mer positiv utvikling og er i ferd med å realisere sine mål om organisering av fou-aktivitet med utgangspunkt i lokalt næringsliv. Det er imidlertid betydelige utfordringer knyttet til forretningskonseptet som innebærer at VFP skal sikre seg inntjening ved å organisere fou-prosjekter i eierbedriftene. Det er vanskelig å se hvordan selskapet kan skaffe seg tilstrekkelig inntjening, og en må nok regne med at virksomheten vil kreve regelmessige tilskudd fra det offentlige.